

Heel Verschoor - van der Vleis

**VER
VAN
EELKANDER**

VER VAN ELKANDER

NEL VERSCHOOR-VAN DER VLIS

VER VAN ELKANDER

Tekeningen van Mies Bloch
Omslag Geeske van Tienhoven

DERDE DRUK

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH B.V. - NIJKERK

ISBN 90 266 4471 x

1. Kriek van Dongen

Midden in de nacht wordt Kriek van Dongen wakker en zit opeens recht overeind in bed. Ze kijkt verbaasd rond in het donkere kamertje.

Wat . . . wat is er ook weer?

O ja . . . natuurlijk! Vandaag wordt ze twaalf jaar! Vandaag gaat ze meetellen.

„Heerlijk, dat je al zo groot bent,” zei vader.

En moeder zei dat óók gisteren: „Daar ben ik nu wel blij om, dat je al zó groot bent . . .”

Twaalf jaar! Ze lacht en hangt half uit het bed om de wekker te pakken, die op het tafeltje staat. Hoe laat is het eigenlijk? Och heden, vier uur! Midden in de nacht! Ze mag pas om zeven uur om de cadeautjes komen.

Ze laat zich achteroverzakken in bed. Nog drie uur wachten! En ze doet natuurlijk geen oog meer dicht. Wat zou ze krijgen?

Ze zit opeens weer overeind en stapt zachtjes uit bed. Natuurlijk! Ze gaat de gordijnen opendoen. Dan kan ze naar buiten kijken, al is alles daar nog donker. Voorzichtig doen, dat niemand het hoort. Want het mag niet van moeder. Moeder vindt, dat ze dan te vroeg wakker is. Nou, wákker is ze tòch al. Als ze de gordijnen 's avonds stilletjes openlaat, schuift moeder ze dicht, als ze naar bed gaat.

Ja, ja, al is ze vandaag twaalf jaar geworden, daarom heeft ze heus nog niet veel te vertellen thuis!

Ze kruipt weer in bed en gaat gezellig naar het donker liggen kijken.

Wat zou ze toch krijgen?

Een tekenschrift? Een verfdooasje? Een étui? Allemaal dingen, die ze graag wil hebben. Gisteren heeft ze moeders oren doof gezeurd om het te vertellen, maar moeder wou niets zeggen.

Ze zei alleen weer even: „Maar je wordt wel gróót al, gelukkig maar.”

Er trekt een rimpel tussen Krieks ogen. Wat zeuren ze toch over groot worden, vader en moeder? Dat hebben ze toch andere keren ook niet gezegd? Zo iets bijzonders is het toch niet, als je twaalf wordt?

En ze kijken er zo vreemd bij, net of ze heel iets anders bedoelen, dan ze hardop zeggen. Ach, onzin, dat denkt ze natuurlijk maar.

Als vader het wist, zou hij zeggen: „Ben je weer bezig hele verhalen uit te denken, Frederica? Je moet maar schrijfster worden.”

Ja, Frederica . . . Gek eigenlijk, ze heet helemaal geen „Kriek”. Dat is zo maar opeens begonnen, toen ze in de wieg lag.

Ze woonden in een klein plaatsje, vaders eerste gemeente. Ze was nog maar vijf dagen oud. Toen kwamen er een boer en een boerin op bezoek om haar te bekijken.

Moeder kan het zo leuk vertellen. De boer dook heel diep in de wieg en zei: „Nee maor, nee maor, dat is een zwarte! Het is krek een kriek.”

Toen vader thuiskwam, vertelde moeder het verhaal. Vader ging toen uit de grap „Kriek” zeggen en later moeder ook. En Jan, die drie jaar was en net goed kon praten, riep de hele dag „Kriek”.

Zelf weet ze daar natuurlijk niets van. Ze lag maar in haar wieg te kraaien en te lachen, zegt moeder.

Op school was het mal.

De juffrouw vroeg: „Hoe heet je?”

„Frederica Johanna Geertruida, juffrouw, maar ik heet Kriek.”

Daar hebben ze toen op school vreselijk om gelachen. En het is altijd „Kriek” gebleven.

Diep in haar kussen gedoken lacht Kriek en strijkt over haar gitzwarte haar.

Wat zou ze toch krijgen? Ze kan het met geen mogelijkheid raden. Hè, ze wou, dat ze een zusje had, dat naast haar lag in dat grote bed hier.

Ze zou zeggen: „Hoor es . . .” (Ja, hoe zou dat zusje moeten heten? Nou ja, Joppie bijvoorbeeld). Ze zou zeggen: „Hoor es, Joppie, niet meer slapen, ik ga net zolang aan je vragen, wat ik krijg, tot je het vertelt.”

Hè, wat zou dat leuk zijn, heerlijk! Maar ze is een malle om zo te liggen dromen, ze hééft immers geen zusje. Ze heeft alleen maar een broer, Jan.

Jan is al vijftien en die vindt haar natuurlijk nog kinderachtig klein.

Nee, dat is nou gemeen, want eigenlijk is Jan wel een enigerd. Ze kibbelen wel eens samen en dan scheldt Jan haar uit voor „driftkop”. Maar dan roept zij gauw „langslaper”.

O, dan kan hij zo lekker kwaad worden. Maar ze kunnen ook fijn spelen samen en heel lange wandelingen maken tot ver buiten de stad.

Kijk, die sterren worden toch al een beetje bleker, of lijkt dat maar zo? Het is eigenlijk wel prachtig hier alleen wakker te liggen en te dromen en te denken over alles en nog wat. Maar als het zeven uur is!

Nee, kwart vóór zeven! Dat kwartiertje neemt ze er ijskoud bij.

Als het kwart voor zeven is, zal ze de kamer uithollen, de gang

over, zo de grote slaapkamer in. Ze zal ook het kamertje van Jan belegeren en hem wakker schudden aan zijn flapoor. Die langslaper!

Ze is op een fijne dag jarig, op zaterdag! Tenminste, dat vindt zij zelf. Voor vader is het niet zo fijn. Het is vaders preekdag. Maar vader zou vanmiddag in de consistoriekamer gaan zitten, bij de kerk. Hun huis staat in de tuin van de kerk. Dan kunnen zij en de vriendinnen feest vieren zo hard ze willen.

Kriek strijkt het haar weg achter de oren.

Het valt lang niet altijd mee om de dochter van de dominee te zijn. Laat niemand dat maar denken. Zaterdags moeten ze stil zijn, dan moet vader preken maken. Zondags moeten ze stil zijn, dan is vader boven op zijn studeerkamer met de preken bezig. Bijna elke dag moeten ze stil zijn, als er mensen komen om vader te spreken.

„Stil, stil,” zegt moeder dan, als ze met Jan door de kamer rolt, „wat moeten de mensen wel denken van zo'n herrie! Denk erom, Kriek.”

Laatst was het helemaal wat moois. Ze kwam uit school en moeder had theevisite. Ze smeed haar schooltas met een slag op de grond en schreeuwde hard naar Jan, die net de tuin inkwam.

„Zeg, een beetje kalm,” zei moeder, „dat kan wel netter.”

En die dame hielp ook nog mee. Ze zei: „Ja, ja, een domineesdochter moet een voorbeeld wezen.”

Nou, dáár heeft ze helemaal geen zin in. Daar denkt ze niet over. Ze wou haar tong uitsteken, maar hield hem net nog binnen.

Moeder keek haar aan. Er waren twee pretlichtjes in moeders ogen. O, moeder is een schat!

Hè, is het nou haast zeven uur? Even kijken... Halfvijf... nog twee en een half uur. Weet je wát, ze gaat om halfzeven maar, dat is nog twee uur.

**Wat doen haar ogen toch raar . . . Waarom prikken die zo . . .?
Komt dat van dat lantarenlicht buiten? Komt dat . . . hoe . . .
hoe . . .**

Ze gaat . . . ze gaat niet slapen . . . niet slapen . . . niet slapen . . .

2 Een mooi geschenk

„Kriek! Kriek dan toch! Kind, word es wákker! Is me dat slapen!”

Mevrouw Van Dongen rukt aan Krieks arm, schudt haar heen en weer.

Kriek kan niet wakker worden, ze praat maar, mompelt half verstaanbare woorden. Ze droomt zo vreemd. Een grote jongen van school zit haar achterna, grijpt haar bij een arm, schudt haar heen en weer.

Ze wil gillen: „Néé, néé . . . !” maar er komt geen woord uit haar keel.

Met een lange zucht doet ze eindelijk de ogen open en kijkt verbaasd in het lachende gezicht van haar moeder.

„Ik . . . ik . . .” zegt ze verbouwereerd.

„Ja . . . ik . . . ik . . .” lacht moeder hartelijk. „Kind toch! Je bent jarig vandaag. Was je dat vergeten? Hoe is het mogelijk! Het is bijna acht uur.”

Met een sprong is Kriek uit bed en zit op de rand van het ledikant.

Nee maar . . . nee maar . . . dat is toch óók wat moois! Ze is zeker weer in slaap getuimeld en . . . O, kijk, daar is vader ook!

Vader komt op haar af, verschrikkelijk lang, zoals vader is. Hij zwaait lachend met een heel klein pakje en houdt dat dan plagend op zijn rug.

En daar is Jan, nog tollend van de slaap, die luilak! Hij heeft ook al een pakje in zijn hand. Dat pakje is groter. Hij houdt

het stevig vast, alsof hij helemaal niet van plan is het uit zijn handen te geven.

Moeder slaat twee armen om Krieks hals: „Wel gefeliciteerd, grote dochter, je krijgt wat van me. Maar eerst moet vader zijn cadeautje maar geven.”

Dat is ook wat moois!

„Toe dan, vader!”

Vader komt heel plechtig op haar af, hij kan net als Jan ècht plagen.

„Dag, jongedame, wel gefeliciteerd en dat je nog maar langer mag worden, zo'n beetje als de kerktoren hier. Het begint er al aardig op te lijken. En je krijgt een cadeautje van me. Maar eerst moet Jan het maar geven.”

Nee maar, als ze allemaal zo gaan doen, heeft ze vanavond nòg niets! Maar ze heeft geen tijd om tegen te spreken, want Jan staat diep buigend voor haar. Hij slingert haar hand heen en weer als de zwengel van een pomp.

„Gefeliciteerd, koningin van mijn hart. Dat je nog maar een beetje driftiger mag wezen dan het vorig jaar. Alstublieft, lieve zus van je grote broer.”

Ze steekt nog gauw een lange tong tegen hem uit en frommelt dan vliegensvlug het papier in elkaar.

Wat is dat fijn! Een grote doos vol flesjes ecoline! Daar kan ze alle mogelijke tekeningen en kleine schilderstukjes mee maken. Héérlijk!

Ze vliegt Jan om zijn nek, al duikt die heel diep om geen zoen te krijgen. Ze danst het kamertje rond van plezier. Op zo'n grote doos had ze zeker niet gerekend.

„O toe, vader, nou u, hè? Nou u!”

Vader steekt een hand uit en Kriek grist het kleine pakje uit zijn vingers. Het volgend ogenblik ligt het cadeau in haar handen. Het is heel klein, maar heel mooi en kostbaar. Het is een echte vulpen, grijsgroen met een gouden rand erom.

„Hè,” zucht Kriek, „dat is mooi.”

Ze draait de dop eraf; er zit een prachtige, glanzende pen in. Hij is al gevuld ook. Ze schrijft haar naam op het papier, dat ze van de grond opraapt.

„O, wat prachtig, vader!”

Ze vliegt ook haar vader om de hals. Die wil wel een zoen van zijn enige dochter. Hij lacht en geeft haar een stevige zoen terug ergens op haar neus.

„Moeder, nou u, hè?”

„Ja,” zegt moeder.

Ze komt wat dichterbij. „Het hoort eigenlijk een beetje bij vaders cadeau. Ik hoop, dat het naar je zin is. Pak het maar gauw uit.”

Kriek zit met het pakje in haar handen, ze betast het aan alle kanten.

„Een boek, hè moeder? Een leesboek? Heerlijk!”

Het papier vliegt alweer naar de grond.

„O, moeder . . . nee . . . dat is . . . maar . . .”

En dan zegt Kriek niets meer. Zwijgend zit ze neer te kijken op het geschenk van moeder. Met twee handen draait ze het om en om en zucht ervan. Nu ze daar zo zit, voorzichtig tastend en kijkend, lijkt ze niets op de driftige Kriek, die het hele huis op stelten kan zetten. Ze lijkt nu opeens alleen maar een zacht, lief meisje.

„O, wat mooi, moeder!”

Vader geeft moeder een knipoog, maar Kriek ziet het niet.

Jan ziet het wel. Hij kucht even. Hij wéét, wat die knipoog betekent. Hij weet best, waar vader en moeder beiden aan denken. Iets, waar Kriek nog niets van weet. Hij weet er wèl van. Hij heeft enkele dingen gehoord en eerlijk gezegd ook enkele dingen afgeluisterd. Het is niet zo leuk, wat hij gehoord heeft.

„Is het naar je zin, Kriek?”

„O ja, moeder, het is enig!”

Ze kijkt nog steeds naar het geschenk, dat als een kostelijk kleinnood in haar handen ligt. En daarom ziet ze niet, dat moeder tranen in haar ogen heeft.

Het is een boek, maar geen leesboek. Het is een boekje met een blauwzijden band, goud op snee en met een glanzend slot aan de zijkant.

„Dagboekje” staat op die blauwzijden band geschreven.

„Nou, ik ga,” zegt Jan, „de groeten, hoor.”

„Ik ook,” zegt vader, „ik moet me nog scheren.”

Maar Kriek merkt dat niet eens.

O, het is enig. Een dagboek . . . Ze slaat het open en betast de glanzend witte bladzijden . . . voorzichtig, haast strelend.

Moeder schudt stilletjes het hoofd. Dat is nou nota bene die Kriek van hen, die zo kwaad kan zijn, als de dingen niet naar haar zin gaan.

Hoe moet dat eigenlijk later, hoe moet dat, als . . . nee, niet aan denken. Het is nu de verjaardag van Kriek . . . En dat andere . . .

Ze zit naast Kriek op het bed.

„Fijn, dat je het zo mooi vindt. Ik had er vroeger ook één. Ik heb er dikwijls in geschreven, als ik alleen was. Ik dacht, jij zult het óók wel nodig hebben. Ik bedoel . . . Ik zal . . .”

Moeder is opeens overeind, ze loopt naar de kamerdeur.

„Ik ga voor het ontbijt zorgen, Kriek; maak wat voort, het is al laat.”

Kriek kijkt verbaasd haar moeder na. Wat zei die nou toch?

Dan valt de deur van het kamertje achter moeder dicht en Kriek vergeet het weer. Ze kijkt lang en aandachtig naar het dagboek, dan weer naar de vulpen van vader en naar de doos ecoline.

Het is allemaal even prachtig. Maar het dagboek is het mooist. Dat is iets, wat bijna nooit iemand krijgt. Moeder moet het weten, dat zij boven stilletjes hele verhalen schrijft in een schrift.

Natuurlijk heeft moeder het gemerkt, al heeft ze er nooit iets over gezegd.

Wie heeft er zulke ogen en oren als haar moeder? Ze merkt en hoort altijd alles. Deed . . . deed moeder niet een beetje vreemd daarstraks?

Och nee, welnee. Zij ziet altijd leeuwen en beren op de weg. Moeder deed immers heel gewoon. Misschien dacht moeder aan de tijd, toen ze zelf jong was en geen vader en moeder meer had. Misschien dacht ze aan het weeshuis, waar ze vroeger in

haar dagboek heeft zitten schrijven. Natuurlijk, daar dacht moeder aan . . .

Ja maar, wat zei moeder toch?

„Ik dacht, jij zult het óók wel nodig hebben . . .”

Och kom, dat zei moeder zo maar natuurlijk. Ze bedoelde zeker . . .

„Kriéiéiéiéiéék, kom je haast? We vallen flàùàùàùàùàùw!”

Dat is natuurlijk Jan, onder aan de trap.

Kriek springt overeind, slaat een blik op de wekker. Heb je ooit van je leven. Halfnegen! Ze zit hier nog in haar pyjama en ze moet nog naar de winkel om wat uit te zoeken voor het trakteren op school.

Roets, een sweater over haar hoofd. Hup, haar rok aan. Een borstel over haar haar. Goed zo. Een natte washand, morgen wel beter.

„Ja, ja,” roept ze, om Jan, die alweer begint te blerren. „Ja, ja, stil maar, je lieve zusje komt er al aan!”

3. Wat is er toch voor een gebeim in huis?

De verjaardag is voorbij.

Het is een heerlijke dag geweest. Eén om nooit te vergeten. 's Middags zijn er zeven meisjes gekomen en ze hebben het reusachtig gezellig gehad. Om vijf uur kwam vader opeens uit de consistoriekamer.

Hij had twee prachtige prijzen en zei, dat ze een wedstrijd gingen doen. Ze moesten allemaal een tekening maken bij een bijbels verhaal, het verhaal van Mozes in het biezen kistje.

Wat hebben ze ingespannen gewerkt.

Roelie van Veelen had de eerste prijs en zij, Kriek, de tweede. Ze mochten ook allemaal blijven eten.

Vandaag is het maandag. Kriek zit op haar kamertje achter het tafeltje, een heel stel boeken vlak voor zich.

Het raam staat open, ze kan zo naar buiten zien. Het wordt al zo heerlijk zomers buiten. Je zou wel vakantie willen hebben. Kijk es even naar die goudenregen? Die hangt met lange slingers langs de takken. Soms zwaaien ze zacht heen en weer.

Ja maar, ze moet niet aldoor naar buiten kijken. Ze moet nu eerst haar huiswerk afmaken.

Nederlandse taal is al klaar, geschiedenis ook. Alleen die vervelende, vervelende paragraaf sommen nog.

Nare dingen . . . Ze steekt een lange tong uit tegen het boek, maar dat helpt natuurlijk niet. Mijnheer Van Dijke is streng. Als je de sommen niet afhebt, zit er wat op en krijg je een brief mee naar huis.

En daar hoeft ze bij vader niet mee aan te komen.

Toe, opschieten.

Maar ze schiet niet op . . . Weet je wat? Als ze morgen es heel vroeg opstaat, kan ze die naarlingen van sommen nog best afkrijgen. Dan gaat ze nu . . . ja, dat doet ze . . . dan gaat ze nu in haar dagboekje schrijven. Ze weet heus wel wat . . .

Ze schiet overeind van haar stoel, rukt het kastje open en trekt het dagboek eruit. Het schrift met het sommenboek duwt ze op zij.

Daar ligt het, blauw en glanzend met zijn blinkend slot.

Ze draait voorzichtig de dop van de vulpen, slaat de eerste bladzij op en schrijft:

„Dagboekje van Kriek van Dongen.

Gekregen van mijn moeder op mijn twaalfde verjaardag.”

Maar dan trekt er een rimpel tussen haar ogen, een dikke, donkere rimpel. Misschien vindt ze het moeilijk om in een dagboekje te schrijven en trekt ze daarom die rimpel in haar voorhoofd?

Nee, voor dat dagboekje is die rimpel niet.

Ze zet twee ellebogen op de tafel en kijkt peinzend uit het raam naar die zwaaiende goudenregen. Maar ze ziet die goudenregen niet meer.

Vader komt met een heel stel jongens de catechisatiekamer uit. Ze kijkt heel strak en gespannen naar haar vader.

Hij staat daar achter in de tuin te wachten, tot de jongens zijn weggegaan. En als het stil geworden is, staat hij daar nog.

Hij kijkt de tuin rond, hij kijkt ook naar het huis. Dan strijkt hij over zijn haar en loopt heel langzaam naar de keukendeur. Kriek zucht, ze hangt nu ver over het tafeltje.

Is het waar, dat vader stiller is dan anders, dat hij niet meer plaagt en maar over papieren zit gebogen?

Is het waar, dat moeder anders is dan anders? Dat ze 't nauwelijks hoort, als zij, Kriek, iets tegen moeder zegt?

Ze kijkt weer verdrietig de tuin in. Het is helemaal niet leuk, als je moeder niet luistert. Haar moeder kan juist zo goed luisteren.

Waarom doet ze dat nú niet meer?

Waarom kijkt ze zo in de verte? Waarom zegt ze soms dingen, die zij, Kriek, gewoonweg niet begrijpt?

Wat is er eigenlijk aan de hand hier in huis? Want er is iets aan de hand. Ze heeft het al aan Jan gevraagd, maar die trok zijn schouders op.

„Och, meid, malle,” zei hij en liep gauw weg.

Weet Jan het of weet hij het niet?

Ze buigt zich diep over het dagboekje en schrijft, haastig, met een beetje ongelijke letters, vlug achter elkaar:

„Ik heb een fijne verjaardag gehad met veel cadeautjes. Maar nu is alles zo vreemd. Het is net of er een geheim is in huis en ik weet niet wat. Jan zegt niets en vader en moeder willen ook niets zeggen. Er is iets bijzonders, ik voel het. Vanmiddag kwam ik thuis uit school en liep vlug naar boven, omdat ik moeder niet zag.

Toen ik boven aan de trap kwam, zag ik haar opeens in de studeerkamer verdwijnen. Vader zag me en riep: „Ga maar even spelen. Moeder komt zo wel.”

Ik had geen zin in spelen, ik ging op de bovenste tree van de trap zitten. Ik dacht: misschien kan ik wel wat verstaan, misschien . . . als ik heel scherp luister . . . Maar ik hoorde alleen maar een zacht gemompel. Verstaan kon ik helemaal niets. Het was niet leuk daar op de trap. Toen ben ik naar beneden gegaan. Daar was het zo vreemd, zo stil.

Ik werd er kriebelig van. Ik werd er nijdig van.

Toen ben ik de tuin in gegaan. Maar ik zag net, dat vader het

raam dichtschoof. Toen ging ik maar weer naar boven en heb mijn huiswerk gemaakt, behalve die nare sommen. Wat zou er toch zijn? Een geheim is toch eigenlijk wel iets leuks. Wat ben ik toch een malle, het is misschien wel iets heerlijks. O, wacht es, misschien krijgen we er wel een klein kindje bij, net als bij Riekje. O, wat zou dat heerlijk zijn!”

Kriek schuift het dagboekje weg. Ze zet weer twee ellebogen op het tafeltje. Een kindje! Stel je voor! Wat zou dat héerlijk wezen! Als het waar is, vraagt ze aan moeder of het wiegje bij haar op de kamer mag staan. Een leuk wiegje moet het zijn, roze met tulen gordijntjes. Ze zal sokjes voor het kindje maken en ze gaat . . . Och, malle, die ze is, ze weet immers helemaal niet of het wáár is. Als er een kindje kwam, zou moeder toch niet zo somber en stil doen?

O, wacht es even . . . Misschien gaan ze wel verhuizen. Dat ze dáár niet eerder aan gedacht heeft. Natuurlijk, ze gaan verhuizen!! Dáárom heeft vader zo lopen denken en dáárom is moeder zo stil. Moeder vindt het altijd verschrikkelijk, als ze van een plaats vandaan moet. Ja, ja . . . natuurlijk, dát is het!

Maar . . . waarom hebben ze dan niets gezegd, het is toch . . . Ze schrikt op, omdat de deur achter haar opengaat.

„Zo, Kriek, ben je bezig?”

Ze schuift gauw het dagboekje onder haar rekenboek. Ze weet best, dat ze eerst haar huiswerk moet afmaken.

Maar vader ziet het niet eens.

„Ben je al gauw klaar, Kriek?”

„Eh . . . ja, vader . . .”

„Als je klaar bent, kom dan naar beneden. Jan komt ook. Moeder en ik moeten jullie wat vertellen.”

„O, daar is het! Daar is het! Het geheim!”

Ze springt omhoog, ze trekt haar vader bijna omver: „Toe,

vader, zeg het gauw. Zeg het éérst, o, tóe dan, vader. Ik heb best gemerkt, dat er wat was. Toe dan toch, vader!”

„Nee, nee, Kriek, echt niet, kom maar gauw naar beneden. Moeder moet erbij zijn en Jan natuurlijk. Het betreft ons allemaal. Laat es los, wildeman.”

„O, echt gemeen, vader! Toe nou, ik zal niet zeggen, dat ik het al weet. Gaan we verhuizen? Ja, hè? Zeg es já?”

Maar vader heeft zich losgetrokken en loopt naar de deur. Hij is zo die deur uit, de trap af. Kriek staat in het kamertje. Ze kijkt naar het tafeltje met de leerboeken.

Daar staat ze, midden in het kamertje, lang en heel smal met het donkere haar glad en recht achter haar oren.

O, echt gemeen van vader . . . Ze doet een stap naar het tafeltje en kijkt nog eens naar de leerboeken. Leren?

Gaan zitten leren, als er een geheim in huis is?

Ze steekt een lange tong uit naar de boeken en schriften. Hoe kun je nou werken, als je weet . . .

Als je niks weet!

O, dat is niet uit te houden!

Ze loopt naar het raam en buigt ver naar buiten. De tuindeuren staan open, maar vader en moeder ziet ze niet. Stil es, ze hoort wèl vaders stem.

Gevaarlijk ver hangt ze uit het raam.

„Ja, ja, dat is zo,” zegt vader.

En dan komt er niets meer.

Nou, daar heb je ook wat aan!

Ze loopt heen en weer in het kamertje en dan gaat ze recht op het tafeltje af. Met een klap slaat ze alle boeken en schriften dicht. Morgen zal ze wel verder leren, hoor, morgenochtend.

Ze zal wel heel vroeg opstaan.

Stil es, komt Jan daar aan?

4. Dat is ontzettend!!

Ze rukt de deur van haar kamertje open en staat op de hal.

„Jàn . . . Jàn, luister es . . . Er is . . . weet jij, wat er is . . . ?
Wacht nou even!”

Ze duwen elkaar op zij op de trap. Kriek is toch het eerst in de kamer.

Moeder zit dicht bij de open tuindeuren. Als die twee binnenkomen, staat ze op en doet de deuren dicht.

„Het wordt toch fris,” zegt ze.

Haar stem is zo vreemd, zo zacht, net of het moeders stem niet is.

Kriek kijkt naar vader, die tegen de schoorsteen staat. Hij rookt een sigaret en kijkt recht voor zich uit.

Kriek laat zich op de rand van de tafel zakken.

Moeder zal haar wel verbieden. Maar dat is vreemd, moeder verbiedt het helemaal niet. Moeder kijkt even naar Jan, die schrijlings op een stoel is gaan zitten. Dan komt ze naar Kriek toe en legt een hand op haar gladde, zwarte haar.

Maar Kriek kan het niet langer uithouden.

„O, toe nou, vader, schiet nou op, is het leuk?”

Vader loopt naar de tafel en drukt zijn sigaret uit in de asbak. Niemand merkt, dat die sigaret nog lang niet op is, alleen Jan. Vader doet een stap in de richting van Jan, hij kijkt naar Kriek.

„Ik vind het niet zo erg gemakkelijk, wat ik jullie vertellen moet. Jan weet er al een beetje van, maar jij, Kriek . . .”

„O, dat is gemeen,” wil Kriek roepen, maar de woorden komen

niet uit haar keel, want nu trekt vader een stoel bij de tafel, dicht naast moeder.

Het wordt opeens heel stil in de kamer.

Kriek is altijd zo druk en beweeglijk, nu zit ze plotseling onbeweeglijk en houdt haar adem in.

Ze kijkt even naar moeder en dan strak en geschrokken naar vader.

„Jullie worden al zo groot,” zegt vader. „Ik hoop, dat jullie het begrijpen, wat ik je nu vertellen ga. Jullie weten wel, dat er veel landen zijn, waar de mensen nog weinig weten van de Here Jezus, waar nog veel zieken zijn, die niet geholpen worden. Eén zo'n land is Nieuw-Guinea. Dat is geen vreemde naam voor jullie. Het is bijna een bekend land voor jullie, omdat oom Joost en tante Heleen daar al zoveel jaren werken. Je weet wel, hoe dikwijls ze ons geschreven hebben. We hebben jullie wel es stukken uit die brieven voorgelezen . . . Maar één ding weten jullie niet. Ze vroegen telkens of wij ook kwamen. Je moeder is vroeger verpleegster geweest. Zij zou . . .”

Met een sprong is Kriek overeind. Ze danst door de kamer.

„O, vâder, vâder! Gaan wij óók daarheen? O, heerlijk, heerlijk, wanneer, wanneer, vader?”

Geschrokken kijkt Kriek om zich heen. Haar ogen vliegen van de één naar de ander. Waarom geeft niemand antwoord? Wat is hier aan de hand? Waarom zit Jan daar zo raar en waarom . . .

Het blijft zo stil in de kamer, dat Kriek naar adem hapt.

In die stilte gaat ze recht op haar moeder af.

„Móeder!”

Twee armen trekken Kriek naar zich toe.

„Luister even naar vader, Kriek.”

Jan kucht hard en scherp, maar ze merkt dat niet eens.

Haar ogen hangen aan vaders gezicht, haar mond wijkt half open.

Nu kucht vader ook. Zijn stem is schor en laag, als hij begint te praten.

„Ja, Kriek, wij wilden daar ook naar toe om die mensen van Jezus te vertellen en te helpen, als ze ziek zijn. We hebben er heel lang over nagedacht. Maar . . . we kunnen . . . kijk, we

komen in de kampong terecht . . . Daar zijn geen scholen voor jullie. Ik bedoel . . . we moeten . . . jullie zouden hier moeten blijven en we . . .”

„Néé,” schreeuwt Kriek, „néé, néé, néé . . .! O, néé!”

Vader wil verder praten, vertellen van die brieven van oom Joost, maar haar hoge meisjesstem roept daar luid doorheen.

Het is of de hele kamer met haar in het rond draait, ze hapt nòg eens naar adem. Ze springt overeind. Ze rukt haar arm los uit moeders arm.

Ze trapt boos en driftig tegen de stoel, die naast haar staat, ze trapt die stoel tegen de grond. Ze duikt meteen in elkaar van schrik, maar haar stem raast tòch door, boven alles uit.

„Néé, néé, néé! Dat wil ik niet! Dat doe ik niet! Nóóit, nóóit!”

Ze ziet vader recht op zich afkomen, ze duikt weer in elkaar.

Vader zal haar vastgrijpen, ze zal een tik krijgen. Ze mag niet driftig zijn. Maar het kan haar niet schelen, dat kan haar allemaal niets schelen.

Nu staat vader vlak voor haar. Hij legt zijn hand zwaar op de schouder van Kriek. Een tik krijgt ze niet.

„Kriek,” zegt vader.

En daar is moeder ook, vlak naast haar.

Ze duwt haar hoofd tegen moeder aan. Moeder die haar neertrekt in een stoel en vlak naast haar gaat zitten.

Ze jammert door, met haar hoofd tegen moeder aan.

„Néé, néé, néé, zeg dat het niet wáár is, moeder . . .!”

Dwars daar doorheen begint vader weer te praten.

„We konden niet anders meer doen, kinderen. We móeten wel gaan. We hebben er zo lang mee geworsteld, je moeder en ik. Het was net of Jezus ons riep door die brieven van oom Joost . . . Jullie zullen het vast gaan begrijpen, vast . . . Net zo goed als wij het begrepen hebben.”

Ze hoort nauwelijks wat vader zegt, het kan haar ook niet schelen. Ze weet maar één ding heel helder en heel zeker. Vader en

moeder gaan weg, dat is ontzettend en dat wil ze niet, dat wil ze niet.

En plotseling is daar de stem van Jan dwars door het vertellen van vader heen. Kriek is opeens stil en luistert scherp.

„Hoelang duurt dat, vader?”

Ze hoort moeder naast zich kuchen en daarna blijft het lang stil.

„Ja,” zegt vader dan. „Ja, jongen . . . wij zouden . . . dat zal ik jullie allemaal nog es precies vertellen. Dat zal lang duren, jarenlang. We zullen elkaar veel schrijven en foto's sturen. We zullen jullie alles vertellen over . . .”

En weer die stem van Jan, dwars door vaders zin heen. Dat mag anders nooit, maar nu geeft niemand daar zeker iets om.

„En waar moeten wij blijven?”

Kriek zit opeens kaarsrecht.

Ja, waar moeten zij blijven? Ze kijkt wild om zich heen naar de kamer, naar de tuin . . .

Het huis, denkt ze, het huis zal leeg zijn, ze moeten hier uit.

O nee, néé . . .

Haar ogen hangen aan moeders gezicht.

Moeder trekt Kriek dicht tegen zich aan: „Kijk es, kinderen. Daar hebben we natuurlijk lang over nagedacht en lang naar uitgekeken. We kennen hier een paar aardige mensen zonder kinderen. Ze wonen aan het andere eind van de stad. De Romf heten ze. Die zullen het heerlijk vinden, als jullie bij hen in huis . . .”

„Néé,” schreeuwt Kriek weer, boos en opgewonden, „dat doe ik niet, nóóit! Ik ga niet bij die nare mensen in huis. Ik loop weg, ik ga . . .”

Nu staat vader vlak naast haar.

„Ben je klaar, Kriek? Kun je je eindelijk een beetje anders gedragen?”

Doldriftig schiet Kriek overeind, haar zwarte ogen zijn tweemaal zo groot en zo zwart als anders.

„Néé,” schreeuwt ze boos, „ik doe het tòch niet, nóóit!”

Ze stampet op de grond. Maar vaders hand grijpt haar in een stevige greep. „Ga es een poosje naar boven, jij.”

Ze luistert niet eens meer naar moeder, die wat roept. Ze rent de kamer uit, de gang door, de trap op. Ze vliegt haar kamertje in en smijt de deur met een slag in het slot. O, gemeen is het, geméén . . . Alles is al voor elkaar en ze heeft niets geweten. Ze rukt de blouse over haar hoofd, trapt haar schoenen uit en haar rok. Ze slingert de sokken van haar voeten en laat zich in bed rollen.

Ze gaat niet meer naar beneden, vast niet. Ze gaat nóóit meer naar beneden. Ze loopt weg, morgen . . . morgen, hoor.

Komt daar iemand naar boven?

Ze luistert scherp.

Er komt niemand.

Beneden in de kamer gooit vader toch de buitendeuren weer open. Hij staat even in de tuin te kijken. Dan draait hij zich om naar Jan.

„Jij had zeker al een en ander begrepen, jongen?”

Jan knikt, hij zit nog steeds schrijlings op die stoel.

Moeder kijkt naar die lange jongen van vijftien.

„Ik zal jullie zo verschrikkelijk missen,” zegt ze moeilijk.

Jan is opeens overeind.

Ja, dat moet moeder nou niet doen, praten met zo'n hoge stem, net of ze zal gaan huilen. Daar kan hij immers niet tegen.

Hij is geen meisje, hij is Kriek niet. Hij kan hier niet als een kind gaan staan huilen.

Met een ruk heeft hij zich omgedraaid.

„Ik ga een eindje om,” zegt hij.

Ze staan naast elkaar bij de tuindeuren, dominee en mevrouw Van Dongen, als Jan de tuin doorloopt. Hij kijkt niet om, hij loopt recht naar de schuur en trekt zijn fiets eruit. Hij slaat de poort te hard achter zich dicht en kijkt ook daar niet om. Hij trapt verwoed door de drukke straten en slingert dan een buitenweg in.

5. Een moeilijk uur!!

Dominee Van Dongen legt een hand op de schouder van zijn vrouw.

„Het komt wel goed met Jan,” zegt hij, „die jongen is een kerel. Je zult het zien.”

„Maar Kriek?” zegt ze.

Ze kan het niet helpen, dat de tranen nu zo maar langs haar gezicht lopen. Is het wel goed, wat ze besloten hebben? Nee, nee . . . ze mag er niet aan twijfelen. Ze mag er nu niet meer aan twijfelen.

„We moesten gaan, is 't niet?” zegt vader.

Ze geeft geen antwoord, ze denkt lang na.

Ze ziet in gedachten een rivier, huizen op palen, donkere mensen.

Joost en Heleen hebben zoveel geschreven over het werk daar, ze hebben zo vaak geschreven, dat er dringend hulp moest komen. Ze is vroeger verpleegster geweest, ze zal bij de zieken kunnen helpen.

Zo vaak en zo lang hebben ze geschreven, tot het hun te machtig is geworden. Het was of Jezus hen riep door die brieven van Joost en Heleen.

Ze hebben dit niet zo maar gedaan. Ze hebben hier zeker een jaar mee gezwoegd. Toen hebben ze geweten, dat ze gaan moesten.

Kriek . . . ? denkt ze weer.

Waarom heeft vader geen antwoord op haar vraag gegeven?

Ze weten hoe Kriek is, driftig en moeilijk, maar toch ook een

kind met een goed, gevoelig hart. Zal Kriek begrijpen, dat het nodig is? Zal Kriek het offer willen brengen om haar vader en moeder te missen voor die mensen daar?

Wat een vreselijk jaar is het geweest.

„Denken jullie er eens over ons te komen helpen,” schreef Joost.

Dat was het begin.

Toen schreef Heleen.

„Jullie hebben zoveel voor. Jij bent verpleegster geweest, Jet en je man heeft eerst voor de klas gestaan voor hij dominee werd. Dat is reusachtig. Een onderwijzer weet, hoe eenvoudig hij zijn moet en hoe hij de moeilijke dingen eenvoudig moet zeggen. Denken jullie er eens ernstig over na? We zitten te springen om mensen.”

Een zoele wind waait naar binnen. De goudenregen zwaait weer zachtjes heen en weer. Maar dat zien ze nu niet.

Moeder kijkt de tuin in, maar van die tuin ziet ze niets.

Ze ziet steeds weer de dingen, die tante Heleen in haar brieven heeft opgenoemd.

Een rivier, een klein huis op palen tegen een berghelling.

Tegen die berghelling ziet ze mensen zitten, zwarte mensen; er zijn veel kinderen bij. Zou het er allemaal uitzien, zoals zij het nu ziet, hier, op dit ogenblik?

En plotseling ziet ze een brede weg, hier in Nederland. Op die weg staan twee kinderen, zo verlaten, zo eenzaam.

Jan en Kriek, háár kinderen.

Waarom ziet ze die twee nu staan op een eenzame weg?

Nee, nee, zo mag ze dat niet zien, het mag niet.

Ze zucht en schrikt daarvan, ze kijkt naar vader.

Ze mag hier nu niet staan zuchten . . . en het hem nog moeilijker maken. Samen hebben ze dit besluit genomen, samen hebben ze hier lang over nagedacht. Samen hebben ze om licht hierin gebeden.

Maar het is zo moeilijk . . .

Dominee Van Dongen loopt de tuin in.

Vreemd is het, dat hij deze weken almaar in zijn tuin wil zijn. Hij weet heel goed, hoe verschrikkelijk hij die tuin zal missen, dat stukje Nederland, vlak om zijn huis. Het gras en de bloeiende bomen en de vlammende tulpen in het gras.

Misschien dat hij dáárom aldoor naar buiten loopt en in zijn tuin staat te kijken. Of is het ook nog ergens anders om?

Is het omdat je buiten beter kunt nadenken, beter heel stil en dicht bij God kunt zijn?

Zijn kinderen . . . het is ontzettend moeilijk die twee achter te laten.

Jan, die jongen, die niets heeft tegengesproken en Kriek, dat driftige kind van hem . . . Kriek lijkt zo erg op hem. Het is moeilijk zo'n koppige, driftige natuur te hebben. Maar ze lijkt toch ook op haar moeder soms. Zo zacht en gevoelig kan ze zijn, diezelfde driftige Kriek.

Ze kan het niet ineens verwerken en het is wel goed voor haar even alleen te zijn.

Boven komt Kriek overeind. Haar mond trekt samen. Ze hoort nu toch iemand de trap opkomen. Jan natuurlijk.

De deur van haar kamertje gaat open. Het is moeder.

Strakker trekt het gezicht van Kriek. Nou zal ze een standje krijgen van moeder.

Ze zal een standje krijgen, omdat ze zo maar in bed is gegaan en geen welterusten heeft gezegd. Ze gaat tòch niet meer naar beneden.

Ze duikt diep in haar kussen.

Moeder loopt door het kamertje. Ze zet de schoenen recht en hangt de blouse op een stoel, ze raapt ook de sokken op.

„Dat is goed, Kriek, dat je in bed bent gegaan. Dat is het beste. Van boos-zijn word je moe. Morgen lijkt alles anders, kind.”

Kriek is opeens overeind en slaat twee lange armen om moeders hals.

„O, moeder, u gaat niet, hè? U denkt er nog es over? U doet het niet? U laat ons niet alleen, vast niet, hè moeder? U blijft toch bij ons?”

Moeder zit nu op de rand van het bed. Net of Kriek nog heel klein is, zo voorzichtig strijkt ze haar over het haar.

Ze zegt: „Weet je nog, Kriek, dat je zo ziek was? Wat is dat lang geleden. Je was pas zeven jaar. Nu ben je zoveel groter. Twee dagen en nachten heb ik toen bij je bed gezeten. Ik mocht geen ogenblik van je weg. Ik streelde je aldoor over je haar. Dan zei ik: helpt dat een beetje? Jij knikte dan zo lief, Kriek. Nu ben je zoveel groter. Je kunt nu veel meer begrijpen dan toen.”

„Ja, ja, moeder, maar u gaat niet weg. U gaat echt niet weg, hè moeder? Ik . . . ik zal nooit meer boos zijn, ik zal nooit meer driftig worden, echt niet, moeder, blijft u dan?”

„Och, Kriek, lieverd, zo eenvoudig is het niet. Ga nu eerst es lekker slapen. Morgen lijkt alles lang zo moeilijk niet. En luister es . . . ik weet zeker, dat jij ook wat voor de Here Jezus over hebt . . . ik weet het zeker. Maar zo iets kan niet ineens.”

„Nee, néé,” snikt Kriek wanhopig, „nec . . . u màg niet weggaan.”

Voorzichtig maakt moeder haar hand los uit die van Kriek. Ze staat een ogenblik in het kamertje. Ze kijkt naar het dagboekje op het tafeltje. Dan, zachtjes, gaat ze de kamer uit.

6. *Op zicht!!!*

Het is drie weken later. Kriek gaat langzaam de trap op naar haar kamertje. Als ze de deur achter zich heeft dichtgedaan, blijft ze staan kijken. Ze kijkt haar kamertje rond. Het is een vreemde dag vandaag en het wordt een vreemde middag.

Het is woensdag. Vanmiddag gaan ze naar mijnheer en mevrouw De Romf om kennis te maken. Kriek zucht heel diep en hartgrondig. En omdat ze er niets anders op weet, steekt ze maar een flink eind haar tong uit.

En dan kijkt ze haar kamertje weer rond. Het is deze weken net of dat kamertje voor het eerst van haar is. Dat is misschien altijd zo met dingen, die je afgenomen worden. Het zijn verschrikkelijke weken geweest, al praten vader en moeder er bijna niet over, dat ze weggaan.

Jan haalt zijn schouders op, als ze erover beginnen wil. Echt wat voor Jan.

Gisteravond is moeder naar boven gekomen om te vertellen, dat ze vanmiddag naar die mijnheer en mevrouw zouden gaan. Ze is weer uitgebarsten in tranen en ze is weer doldriftig geworden.

Eigenlijk . . . eigenlijk . . . heeft ze daar nu spijt van.

Moeder was zo verdrietig. Moeder kan wel eens heel boos worden als zij, Kriek, driftig doet. Maar gisteravond niet.

Moeder is zo maar weggegaan van het bed, waarop ze was gaan zitten. Ze keek zo verschrikkelijk verdrietig. Bij de deur zei ze: „O, Kriek, je bent zo dwars, je maakt het me zo moeilijk.”

Toen kon ze het niet withouden. Want moeder is . . . is een schat, een echte schat, altijd.

Ze is pardoes uit bed gesprongen en heeft moeder aan een arm teruggetrokken in het kamertje. En toen is ze neergevallen op bed en heeft alweer gehuild. Lieve help, ze huilt de laatste tijd elke dag. Straks heeft ze geen traan meer over. En vroeger hilde ze nooit.

Moeder is weer op het bed gaan zitten, ze heeft een hand op Krieks haar gelegd en gezegd: „Toe, Kriek, kun je niet een beetje helpen? Ik hou niet erg van preken, dat weet je wel. Maar als vader en moeder nu denken, dat ze moeten gaan, kun jij dan niet een beetje helpen? Moet je nu steeds maar zo doldriftig doen en huilen? Heb jij werkelijk niets voor Jezus over?”

En opeens zag ze toen, dat moeder hilde. Moeder was ook meteen het kamertje uit. Ze heeft toen achterover op bed gelegen, de handen onder het hoofd. Ze heeft een groot besluit genomen. Ze wil niet meer driftig zijn, ze wil niet meer huilen. Ze wil het moeder niet meer moeilijk maken.

Ze heeft lang liggen denken aan die ene zin van moeder: Heb jij werkelijk niets voor Jezus over?

Ja, ja, ze kunnen gemakkelijk praten. Waarom moet háár dat nou juist treffen? Waarom moet zij nou net haar vader en moeder missen? Waarom een ander niet? Ze wil het niet, ze wil het niet. Maar ze wil moeder ook niet zo'n vreselijk verdriet doen.

Kriek loopt naar de kast en trekt het dagboekje eruit.

Ja, het dagboek . . . Ze begrijpt nu best, waarom moeder haar een dagboek gegeven heeft. Ze weet nu ook best, waarom moeder dat zo zei op haar verjaardag. Ze heeft van woede het dagboek helemaal niet meer aangekeken. Nu legt ze het op de tafel en trekt een stoel bij. Een schoen rolt van haar voet, haar sok hangt half van haar been. Ze buigt diep over de bladzij, een nieuwe, witte bladzij . . . en schrijft.

„Woensdagmiddag.

Vandaag is het een verschrikkelijke dag. Vanmiddag moeten we naar die vreemde mevrouw en mijnheer. Ik vind het afschuwelijk. Wie weet wat voor malle mensen het zijn. Ze hebben geen kinderen. Je mag je natuurlijk niet bewegen en je mag natuurlijk nooit een lelijk woord zeggen. Je moet natuurlijk kaarsrecht lopen en zitten. O, ik vind het afschuwelijk. Eigenlijk zou ik alles wel willen stompen en slaan, maar, maar . . . ik wil niet om moeder. Moeder is een schat, ze mag het niet horen, maar het is zo. Ik . . . ik wil niet meer, dat moeder huilt . . . Dat is ontzettend, als je moeder huilt. Moeder is een schat. Ik ga . . .”

„Kriek? Ben je boven?”

Ze wipt overeind en slaat het dagboek dicht.

„Jáááá!”

„Kom je dan en roep je Jan even?”

„Jáááá!”

Ze draait het dagboekje op slot, legt het sleuteltje weer op een verborgen plekje en doet de kast dicht. Ze schiet in haar schoen en loopt naar de hal. Jan is zeker ook op zijn kamertje. Ze steekt een hoofd om de hoek. Daar zit hij achter zijn tafel en maakt een tekening.

„Jan, je moet komen.”

„Mmmm . . .”

„Toe, vooruit, schiet op, moeder wacht.”

„Nou zeg, hou je kalm. Dacht je soms, dat ik zin had om naar die vervelende mensen te gaan?”

Kriek komt het kamertje binnen en kijkt naar de tekening.

Nou wil zij haar best doen en nou begint Jan.

„Ik heb toch ook geen zin . . .” zegt ze boos.

Jan schuift het tafeltje op zij. „Zullen we zeggen tegen moeder,

dat we niet gaan? Ze kan ons toch niet aan een touwtje binden en meenemen?"

Maar Kriek trekt hem naar de deur. Jan laat zich trekken. Hij lijkt soms net een goedige lobbess van een hond.

„Kom, jô, vooruit, moeder staat te wachten. We zullen ze wel krijgen, die mevrouw en die mijnheer. We zijn toch zeker samen.”

„Nou, dat helpt ook wat,” moppert Jan.

„Zet alsjeblieft een ander gezicht,” zegt Kriek.

Onder aan de trap staat moeder.

„Schieten jullie een beetje op,” zegt ze.

Ze is zelf ook zenuwachtig. Je weet niet, hoe die kinderen zullen doen. Als Kriek maar niet vervelend is bij die mensen. Die is altijd zo onberekenbaar.

„Mmmm,” moppert Jan met een gezicht als een onweerswolk.

„Wat is dat nou voor onzin om ons op zicht te laten gaan.”

„Maar kind, die mensen moeten jullie toch gezien hebben voor je komt. Dat begrijp je toch zelf wel, Jan.”

„Mmmm . . . ik begrijp niks. Het is tijd genoeg als het zover is.” Moeder geeft maar geen antwoord meer. Ze lopen een beetje somber naar de halte van de stadsbus. Even later zit moeder voorin, Kriek en Jan zitten samen op een bankje in het midden. Jan blijft maar doormopperen.

„Zo'n mens gaat natuurlijk vragen, hoe je heet en hoeveel jaar je bent. Nou, ik ben van plan om niks te weten.”

Kriek schiet zenuwachtig in de lach.

„O, Jan! Zeg je ècht, dat je niet weet, hoe je heet? Zeg, het is vast een lang, mager mens met een bril op en een verschrikkelijk streng gezicht. Dat zul je zien.”

„Natuurlijk! En die man is vast een onmogelijke man. Nou, ik zàl hem wel.”

Ze schrikken, als ze moeder zien opstaan.

„Kom, jongens, we moeten eruit. Wacht even, deze kant op.”

„Toe, Jan, haal even een hand door je haar, het zit zo slordig.”
„Mmmm,” moppert Jan alweer. „Moet ik er soms nog een krulletje ook in laten zetten? Ik ben geen meisje.”

Kriek loopt weer mal te giechelen.

„Schei nou uit,” zegt moeder zenuwachtig.

En dan staan ze al voor de deur.

Het is een aardig, wit huis met grote ramen.

De deur wordt meteen opgedaan. Een kleine vrouw staat voor hen met wit haar en vriendelijke, blauwe ogen.

„Zo, komen jullie gauw binnen. Ik geloof, dat er net een regenbui op komst is.”

Kriek zucht van verlichting. O, gelukkig is het niet zo'n streng, mal mens. Ze lijkt eigenlijk een beetje op moeder, ze is alleen veel kleiner en ook ouder.

„Zo, kom binnen, dit is mijn man. Jullie tweede vader. Jij bent Jan, hè? En jij Kriek? Ik zeg ook maar Kriek. Kijk, Jan, als je van een aquarium houdt, bekijk het dan maar es. En misschien houdt Kriek van boeken? Ik heb daar een kast vol. Allemaal van nichtjes van ons, die naar Indonesië zijn gegaan.” En dan kijkt die mevrouw helemaal niet meer naar hen om en die mijnheer ook niet.

Kriek zucht nog eens van verlichting. Ze staat al met Jan voor het aquarium. Enig is dat . . .

Ze geeft hem een por in zijn zij: „Je moet vragen of jij ervoor mag gaan zorgen.”

„Natuurlijk,” zegt Jan, „wat dacht jij dan?”

Kriek drementelt naar de boekenkast, ze kijkt even naar mevrouw De Romf.

„Mag ik hem opendoen, mevrouw?”

„Ja, hoor, neus er maar wat in.”

Lieve help, dat is leuk. Daar staat een schat van gezellige meisjesboeken. Kriek, die dol op lezen is, zit al op de grond met twee, drie boeken om zich heen.

Achter haar rug hoort ze moeder praten met die mevrouw en mijnheer. Ze luistert opeens heel scherp. Hoort ze dat goed? Ze gaan de laatste dagen allemaal in dit huis. Ja, dat zal wel moeten, dan zijn al de meubels weg en hun eigen huis is dan leeg.

Het huis is dan leeg.

Kriek vergeet het boek, haar hand ligt boven op een bladzij. Ze ziet het lege huis opeens zo duidelijk staan. Ze ziet zich zelf daarlangs lopen als vader en moeder weg zijn. Het is . . . néé, néé . . . niet doen, niet doen . . . ze moet om moeder denken . . . ze moet aan moeder denken.

Mevrouw De Romf komt naar haar toe met een glas limonade. Jan vindt het ook nog wel lekker, al is hij vijftien. Kriek ziet opeens, dat moeder er rood en warm uitziet.

Even later staat moeder op.

„Kom,” zegt ze, „we moeten weer gaan. Het is druk de laatste weken. Er is zoveel te doen.”

Mijnheer De Romf legt een ogenblik zijn hand op de schouder van Jan.

„Neem jij het aquarium maar voor je rekening. Ik geloof, dat je dat wel leuk vindt en ik vind het zelf nogal een heel werk.”

Jan knikt maar zo'n beetje en dan staan ze op straat.

Moeder kijkt naar de bushalte.

„Ik ga maar gauw met de bus, jongens. Jullie kunnen wel lopen. Kom niet later dan halfzes thuis, vader heeft catechisatie.” De bus komt er al aan. Ze zwaaien naar moeder en gaan opstap.

„Besjoer,” zegt Jan, „daar heb je Wim.”

Kriek gaat alleen verder. Ze geeft er niets om hier alleen te lopen. Het is soms niet erg om alleen ergens te-lopen. Vanmiddag zeker niet.

Ze gaat die buitenweg, achter de drukke stad om. Kijk, wat bloeien er veel bomen en wat ruikt het buiten heerlijk. Ze zou best op een dorp willen wonen. Stadsstraten zijn helemaal niet mooi . . . Ze loopt met de handen op de rug en heeft een rimpel tussen de ogen.

Die mevrouw was wel aardig en die mijnheer ook wel. Ze zucht ervan. Ze kan zich niet voorstellen, dat ze daar moeten

wonen. Die boekenkast is wel leuk, maar ze wil liever thuis zonder boeken.

En daar is moeders stem weer: „Maak het me toch niet zo moeilijk, Kriek.”

Op haar rug knijpt Kriek de handen vast in elkaar.

Nee, hoor moeder . . . nee, hoor moeder . . . néé . . .

Ze klemt de lippen stijf op elkaar. Ze ziet niets meer van de bloeiende bomen, van de sloten, van de koeien die een glanzende huid krijgen in de avondzon.

Ze ziet maar één ding . . . een leeg, verlaten huis . . .

O, ze moet flink zijn, ze moet flink zijn. Ze wil toch flink zijn . . . om . . . om moeder . . .

Waarom loopt ze hier dan toch te huilen langs de weg? Ze wil het niet, ze wil het niet.

7. *De laatste dagen...*

Dagboekje van Kriek van Dongen.

„Vandaag is het maandag, de laatste dag in huis. Morgen worden de allerlaatste dingen eruit gedragen, morgen gaan we naar mijnheer en mevrouw De Romf.

Dan is het dinsdag. Vrijdagmorgen gaan vader en moeder weg. Haast alles is al ingepakt en naar het andere huis gebracht. Mijn dagboekje niet. Mijn dagboekje neem ik mee in mijn schooltas. Ik wil mijn dagboekje bij me houden. Het raam staat open. Ik kan zo in de tuin kijken. Het is onze tuin haast al niet meer. Er is een nieuwe dominee beroepen. Ze zijn naar ons huis wezen kijken en naar de kerk. Toen ze er aankwamen, ben ik hard weggelopen. Moeder riep me nog, maar ik holde door. Ik ben helemaal buiten geweest in de polders. Het was zulk mooi weer, maar dat zag ik niet eens. Er was een grote boerderij, ik had zo'n dorst, ik vroeg om water. Toen kwam de boer uit de stal hollen. „Het kalfje is er, het is er,” riep hij.

Ik ben stilletjes meegelopen met de boerin, ze zag het niet eens. Ze rende zo maar de keuken uit, het erf over naar de stal. Ik zag het kalfje liggen, het probeerde op te staan. O, wat was dat mooi. Ik wou, dat mijn vader boer was en geen dominee. Dan zouden we altijd bij elkaar blijven. Dan gingen ze tenminste niet weg. Moeder roept, ik ga naar beneden.”

Woensdag.

„Nu zit ik op mijn nieuwe kamertje, het is avond. Beneden hoor ik ze praten: vader, moeder, en meneer en mevrouw De

Romf. Ze zijn allebei erg aardig. Gistermiddag zijn we hier aangekomen. Moeder was zo moe, die viel zo maar in haar stoel in slaap. Vader moest nog van alles gaan regelen, ik weet niet meer wat. Toen moeder wat uitgerust was, gingen we eten. En toen mocht ik nog tot halftien opblijven. Toen ging moeder

me naar boven brengen. Het was allemaal zo raar. Een vreemd huis, een vreemde trap, een vreemde kamer. Dat vader en moeder hier ook in huis zijn, is wel heerlijk de eerste dagen. Maar het duurt zo kort. Overmorgen gaan ze al weg. Heel vroeg met het vliegtuig mee. We gaan vader en moeder naar het vliegveld wegbrengen. Ik vind het verschrikkelijk. Mevrouw

gaat ook mee, mijnheer heeft geen tijd. Moeder stond straks hier in het kamertje. Ze zei: „Gelukkig weet ik hoe je hier zit, Kriek. Ik moet goed naar alles kijken, ik wil precies weten wat je om je heen hebt.”

We stonden samen voor de lijstjes, die mevrouw had opgehangen.

„Het is erg gezellig gemaakt, hè Kriek?” vroeg moeder.

Wat was daar nou aan te janken? Ik snikte het zo maar uit en moeder ook. We wisten geen van tweeën raad. En toen kwam vader binnen. Hij sloeg zijn arm om ons heen en zei: „O, domme, domme kinderen.”

Hij duwde zijn hoofd tegen moeders haar en toen ik opkeek, was het net of vader ook tranen in zijn ogen had. Maar dat kan niet, hoor, dat doet een vader niet.

Maar vader zei wel wat, dat heb ik goed gehoord, dat weet ik zeker.

Hij zei: „Ik vind het zo erg, dat ik jullie niet mee kan nemen.”

En opeens was hij de deur uit. O, ik ben wekenlang echt kwaad op vader geweest, omdat hij moeder meenam zover weg. Nou niet meer. Hij is de liefste vader van de wereld, de allerliefste . . . dat weet ik zeker . . .

Ik wil proberen om dapper te zijn, ik wil echt proberen om dapper te zijn. Voor vader en moeder is het ook moeilijk, dat begrijp ik nu wel. Ze hoeven niet te denken, dat ik te klein ben . . . ik begrijp dat wel . . . Maar waarom moeten het nou net mijn vader en moeder zijn, die weggaan . . .?”

Het wordt een vreemde nacht in het huis van mijnheer en mevrouw De Romf. Niemand slaapt.

Ze zijn niet al te laat naar bed gegaan, allemaal tegelijk. Eigenlijk wisten ze geen van allen meer wat ze zeggen moesten.

Achter elkaar zijn ze de trap opgegaan. Eerst vader en moeder,

dan mijnheer en mevrouw De Romf, dan Kriek. En heel achteraan kwam Jan.

Het was een mal gezicht, maar niemand moest erom lachen. Het was net of ze allemaal blij waren, dat ze de deur achter zich dicht konden doen.

Mijnheer en mevrouw De Romf slapen niet. Ze liggen al meer dan een uur wakker.

Mijnheer zegt: „Ik hoop, dat die Kriek een beetje gemakkelijker en vrolijker wordt, anders is er voor jou niet veel aan.”

Mevrouw geeft geen antwoord. Ze kijkt rond in die donkere slaapkamer en denkt aan Kriek, die pleegdochter van haar.

Ze vindt het fijn, dat er twee kinderen in huis gekomen zijn. Het is hier altijd stil en eenzaam. Ze hebben nooit kinderen gekregen. Dat is een groot verdriet. Jan is een aardige, vriendelijke jongen en Kriek . . .

Ze denkt aan dat meisje, dat zo stil en gesloten is deze dagen. Ze gelooft, dat Kriek het niet gemakkelijk heeft. Ze denkt nu ook aan mevrouw Van Dongen. Het is een dappere vrouw. Ze probeert zo erg om opgewekt te doen en een beetje vrolijk te zijn. Het zal niet meevallen twee kinderen achter te laten.

„Dat kind moet een beetje aardiger doen,” moppert haar man weer naast haar, „anders zal ik haar de waarheid eens zeggen.” Ze legt een hand op zijn arm: „Och toe,” zegt ze, „het komt wel goed, dat kind heeft een moeilijke tijd nu . . . Je zult es zien . . .”

Dan liggen ze weer samen stil in het donker te kijken, ieder met zijn eigen gedachten.

Ze wordt opeens wat angstig. Zou ze de taak, die ze op zich heeft genomen, wel kunnen volbrengen? Zal ze wijsheid genoeg hebben om die kinderen een goed thuis te geven? Zou ze die Kriek . . .

Ze bidt opeens in het donker van de avond, van de vallende nacht om kracht, om wijsheid voor die twee vreemde kinderen.

Dan ligt ze weer heel stil en kijkt omhoog naar het plafond. Wonderlijk, denkt ze, nu bid ik voor twee vreemde kinderen. Ik, die zelf nooit een kind gekregen heb . . .

„Slaap je al, Johan?”

„Nee,” zegt hij een beetje nors, „ik maak me zorgen over je. Als het maar niet te zwaar is, wat we begonnen zijn.”

Ze keert haar gezicht naar hem toe.

„Maar we hoeven het toch niet alleen op te knappen, Johan?” Er is opeens zo'n blijdschap in haar stem, dat hij verbaasd blijft zwijgen.

Hij kan het ook niet weten, dat ze net op dat moment Jezus zag staan met zijn handen op kinderhoofden, dat ze Zijn stem hoorde: Laat ze tot Mij komen.

Ook vader en moeder Van Dongen slapen niet.

Moeder weet wel, dat ze deze nacht niet slapen zal. Ze wil ook liever niet slapen. Ze wil met haar gedachten vlak bij die twee zijn, die achterblijven. Ze hebben nu niets meer te bespreken. Het is alles voorbij. Het huis is leeg. De nieuwe dominee kan er zo intrekken. De meubels zijn voor het grootste deel verkocht. Ze vouwt haar handen samen onder de dekens. Dat is zo erg niet, dat huis en die meubels. Het zijn dingen die voorbijgaan en die ze zal vergeten. Het zijn Kriek en Jan . . . die twee . . .

Ze heeft Kriek toegestopt, toen ze boven waren.

Het kind lag zo diep onder de dekens, of het midden in de winter was. Maar toen zij binnenstapte, kwam ze overeind en sloeg twee armen om haar hals.

Ze heeft haar wel vijf, zesmaal gezoend. Vader moet niet denken, dat Kriek niet lief kan zijn. Ze heeft zo dapper de tranen weggeslikt. Maar dat, waar zij, moeder, op gewacht heeft, dat heeft Kriek niet gezegd.

Ze had zo graag gewild, dat Kriek gezegd had: „Ga maar, moeder, het is goed.”

Ze heeft het niet gezegd, ze heeft alleen maar stevig twee armen om moeders hals gehad. Maar gekláágd heeft ze niet meer. Jezus, denkt ze . . . Jezus is de Enige, aan Wie ik nu mijn kinderen kan overlaten. Dat moeten we altijd doen, maar nu komt het pas recht op me aan.

Ze ligt zo stil in het donker, zo onbeweeglijk, dat vader zich niet durft bewegen, omdat hij denkt, dat ze slaapt.

Zelf ligt hij ook wakker, urenlang.

In dit uur komen de reis en het nieuwe werk in hun volle zwaarte op hem af. Hij heeft zoveel besproken met allerlei mensen. Het is allemaal goed voor elkaar gekomen. Maar in dit uur voelt hij zich zwak en onmachtig.

Het is goed je zwak en onmachtig te voelen en je leven in Gods handen te leggen. Hij denkt aan zijn kinderen, die hij gaat verlaten.

Die twee afgebeden kinderen.

Kriek is eens doodziek geweest, zo ziek, dat de dokter alle hoop had opgegeven. Zijn vrouw en hij hebben onophoudelijk gebeden om haar te behouden. Toen hebben ze pas goed geweten, dat een kind een geschenk van God is. Na een lange, moeilijke nacht is de keer gekomen en Kriek is genezen.

Hij denkt aan Jan, die ze bewusteloos hebben thuisgebracht nadat hij gezwommen had en kramp had gekregen. Hij ziet zijn vrouw kunstmatige ademhaling toepassen. Een uur lang, de lippen op elkaar gebeten. Ook Jan hebben ze nog behouden en beiden hebben ze geweten, dat het genade was.

Nu gaan ze ver van elkander.

Het is goed . . . ja, ja . . . het is moeilijk . . . maar het is goed . . . Hij heeft de strijd opgegeven. Een jaar lang heeft hij gevochten tegen die stem uit Nieuw-Guinea, die stem van Joost en van Heleen in hun brieven. Gevochten heeft hij, harder dan iemand weet of ooit begrijpen zal. Toen heeft hij de strijd opgegeven. Toen heeft hij eindelijk gezegd: we gaan.

Het is goed.

En die kinderen van hem . . . God, Die ze beter heeft gemaakt, jaren geleden, is ook machtig hen nu te bewaren, als ze ver weg trekken . . . Het is goed . . .

Ook Jan ligt wakker.

Nog nooit in zijn hele leven heeft hij een hele nacht wakker gelegen, niet eens toen hij ziek was. Hij heeft de ramen wijd opengezet, want het is snikheet in de kamer. Misschien lijkt het ook maar zo, omdat hij niet slapen kan.

Het is geen gezellige dag geweest vandaag, die laatste. Ze waren allemaal even stil. Hij was blij, toen hij naar bed kon gaan. En morgen . . .

Hij moet erom denken niet te mopperen zolang vader en moeder het horen kunnen. Het is geen lolletje, als je vader en moeder voor jaren weggaan.

Maar diep in zijn hart vindt hij het toch reusachtig. Zijn vader is een kerel, die er wat voor over heeft. Hij wil later ook zo . . .

Hij kucht even, alleen hier in de kamer, in het donker . . .

Gisteravond tegen zevenen zijn ze samen gaan wandelen, zijn vader en hij. Dat was vreemd. Het is moeilijk met je vader te praten als je vijftien bent. Eigenlijk doe je dat nooit. Maar vanavond was dat niet gek.

„Ik heb natuurlijk expres gevraagd of je mee ging wandelen,” zei vader.

Jan lacht even in het donker van zijn kamer. Dat is nou echt vader, zo eerlijk en ronduit. Hij vindt dat prachtig, al kan hij dat niet tegen vader zeggen.

„Kijk es, jongen, ik ga jou geen wijze lessen geven hoe je doen moet. Je weet best, hoe vader en moeder het willen. Ik zal het anders zeggen: jij weet best, hoe God het van je wil. Dat hebben we vaak genoeg gezegd. Ik wou jou alleen zeggen, dat je nóóit

moet denken, dat we niet genoeg om jullie gaven en zo maar weggingen. Nóóit. Maar ik móest . . .”

Hij, Jan, heeft er geen antwoord op gegeven. Hij heeft tegen een steen getrapt en hij heeft een beetje lopen fluiten.

Vader keek op zij en lachte tegen hem.

„Goed zo, kerel, lach en fluit jij maar, zolang je kunt. Jezus heeft de blijdschap in de wereld gebracht. Je bent altijd een vrolijke knaap geweest. Jan, als ik jou één ding vragen mag . . . help jij Kriek een beetje?”

„Mmmm . . .” heeft hij gezegd en daarna heeft hij doorgefloten. Toen waren ze ook alweer bij het huis van mevrouw De Romf. Die goeierd had cake-jes gebakken, maar niemand kon goed eten die avond.

Nu is het misschien midden in de nacht en hij ligt nog steeds wakker.

Dat is ook geen pretje.

Maar hij heeft een reuze vader, laat er nooit één wat van zijn vader durven zeggen, nooit.

En zijn moeder . . .

Ja, zijn moeder . . . Hij springt uit zijn bed en hangt ver uit het raam. Het is hier afschuwelijk warm. Hoor es even. Hij is geen meisje . . . hij moet nu niet aan zijn moeder gaan denken en zo'n beetje beginnen te grienen. Hij is een kerel, een vent. Als het hier maar niet zo verschrikkelijk heet was.

Op het kamertje van Kriek brandt licht.

De klok beneden heeft zojuist twaalf heldere slagen geslagen. Toen is ze uit bed gekomen en voor het raam gaan staan.

Het is vreemd midden in de nacht wakker te zijn en voor het raam te staan. Het mag niet van moeder, maar het is immers geen gewone nacht.

Ze zou buiten willen lopen, urenver . . . helemaal alleen . . .

Als ze dan thuiskwam, moest het allemaal maar voorbij zijn, dat vliegveld en het vliegtuig en alles.

Ze keert zich af van het raam en kijkt naar het tafeltje. Het volgend ogenblik heeft ze het laatje van het tafeltje opengetrokken en het dagboekje eruit gehaald. Ze buigt zich diep over een nieuwe, lege bladzij en schrijft:

„Het is vreemd hier midden in de nacht te zitten schrijven. Vader en moeder zijn hier nu nog. Als het weer nacht is, zijn ze weg voor jaren. Moeder is . . . een schat, ik zou dat wel honderd keer willen zeggen. Ik heb mijn armen stijf om haar hals geslagen vanavond. Anders vind ik dat een beetje kinderachtig, maar nu niet. Moeder, kon ik u toch maar hier houden, hè? Had vader het maar nooit verzonnen. Zou u ook niet liever hier blijven? Ik vind het ontzettend . . . ontzettend . . . Ik zal morgen erg mijn best doen . . . heel erg mijn best doen. Ik zal heel dapper zijn . . . Ik kan echt wel dapper zijn, hoor moeder.” De kleine vulpen valt op het tafeltje. Kriek kijkt om zich heen. Zou het erg kinderachtig zijn, dat ze hier zo maar zit te huilen als een onnozel kind van een jaar of vier . . .? Is het erg, als je twaalf bent en dapper wilt wezen? Ze legt twee armen op het tafeltje, drukt haar hoofd op die armen en jammert zachtjes: „Niet weggaan, moeder . . . niet weggaan . . .”

8. *Ver van elkander...*

Mevrouw de Romf is het eerst uit bed deze morgen.

Maar als ze de slaapkamer uitgaat en de gang inkomt, stappen vader en moeder Van Dongen ook de gang in.

En op hetzelfde moment komen Jan en Kriek van boven.

Het is maar goed, dat ze zo vroeg weg moeten en dat ze zo weinig tijd hebben en dat er nog zoveel is te doen. Het wordt een lopen en een draven door elkaar heen.

Ze zijn eigenlijk allemaal maar blij, als de chauffeur van de taxi aanbelt.

Vader geeft mijnheer een hand.

„Mijnheer De Romf,” zegt hij, „ik vertrouw u mijn kinderen toe.”

Misschien kan hij niet verder praten, hij is ineens de voordeur uit en staat bij de taxi. Jan en Kriek gaan achter hem aan, mevrouw ook. Moeder staat daar opeens samen met mijnheer De Romf.

„Heb een beetje geduld met Kriek,” zegt ze, „het is een lief kind, dat zult u zien. Geef haar een beetje tijd.”

En opeens is ze weg, ook naar de taxi.

Ze kruipt in een hoekje en trekt Kriek dicht tegen zich aan.

Het komt er niets meer op aan, ieder mag nu doen zoals hij wil. Je mag nu alles zeggen. Maar er lijkt wel niets te zeggen . . . Het lijkt wel of ze helemaal zijn uitgesproken . . .

Op het perron van het station is het om deze tijd nog heel stil.

Kriek loopt opeens vlak naast vader.

Hij is zo lang, hij kijkt neer in haar wit gezichtje.

„Nu is het bijna gebeurd,” zegt hij.

Kriek knikt alleen maar.

Ze zoeken een plaatsje. Mevrouw heeft brood meegenomen, maar ze eten er weinig van.

Het is niet ver rijden. Als ze uit de trein komen, wordt het zo druk, dat het net een wilde droom begint te lijken. Er staat een speciale bus klaar, die de mensen voor het vliegveld meeneemt. Ze rijden met een reuzenvaart naar het vliegveld. Ook daar is alles druk en opgewonden. Mensen praten en wijzen. Die wil dit nog zeggen, en die dat.

En dan schrikt Kriek heel erg.

Vader komt dicht naast haar staan. Hij zegt: „Kijk, Kriek, nu moeten jullie boven wachten. Je mag niet bij het vliegtuig komen als je niet meereist.”

„Maar ... maar ...” stottert Kriek ... „Kan ik dan ... ik wil ... nee, nee, ik wil ...”

Vader ziet, hoe moeders gezicht wit wegtrekt, nu Kriek zo onstuimig en driftig doet. Hij legt zijn hand zwaar op Krieks schouder.

Kriek kijkt naar moeder, ze slaat twee armen om haar hals en slikt alle boze woorden weg.

„Wees dapper, Kriek ... dapper, hoor ...!”

„Dag, moeder, dag, moeder ... schrijft u gauw, schrijft u gauw ...?”

Ze slaat ook twee armen om vaders hals: „Dàg ... váder ...”

Een ogenblik staat moeder tussen Kriek en vader in.

„Ga straks boven bij het hek staan, dan zien we jullie tot het laatst ...” zegt ze.

„Ja,” wil Kriek zeggen, maar er komt geen woord uit haar keel.

Ze kan alleen maar vreemd stijf knikken.

Ze kan alleen maar stom en verbaasd staan kijken naar vader en moeder, die tussen veel andere mensen verdwijnen.

Kriek kijkt verbijsterd om zich heen. Was het een droom of gebeurde het echt, dat moeder haar tegen zich aandrukte, dat moeder hilde . . . Was het werkelijkheid of droomde ze het, dat moeder zei: „Wees dapper, Kriek, dapper.”

Het is net of die stem van moeder nog praat in haar oor. Of het helemaal niet waar is, dat ze daar gaat met vader. Het is net of het helemaal niet waar is, dat ze ze achterna wil rennen en dat mevrouw haar stevig vastgrijpt aan haar arm.

Eén ding is maar waar, die stem van moeder, die nog steeds aan haar oor praat: „Dapper . . . dapper . . . dapper . . .”

En weer: „Dapper . . . dapper . . . dapper . . .”

Vreemd stijf en strak gaat ze achter mevrouw en Jan aan naar boven.

„Kriek, zie je ze, daar zijn ze weer.”

„Ja,” wil ze zeggen, maar er kan immers onmogelijk een geluid uit haar keel komen.

„Vader, moeder!” wil ze gillen, maar ze klemt alleen het hek tussen haar twee stijve handen, alsof ze het stuk wil rukken.

„Zwaaien, Kriek, zwaaien!”

Het is Jan, die dat zegt. Hij steekt twee handen op. Ze zien vader en moeder tussen veel anderen naar de trap van het vliegtuig lopen. Boven aan die trap blijven ze staan en wuiven naar die drie bij het hek.

Eindelijk krijgt Kriek een arm omhoog, met vreselijk veel moeite. En dan zijn vader en moeder in het vliegtuig verdwenen. Zitten ze daar voor het raam? Het is te ver, je kunt het niet onderscheiden. Wat moet die man daar? Ze ziet geschrokken, hoe hij de trap van het vliegtuig losmaakt en wegrolt.

„Zo meteen rijdt het weg . . .”

Ze schrikt van haar eigen stem, ze moet dat hardop gezegd hebben, want Jan geeft antwoord.

„Een vliegtuig rijdt niet, dat noem je taxiën . . .”

Ze verstaat het niet eens, ze ziet alleen in een mist van tranen,

dat de wielen bewegen, dat het vliegtuig wegglijdt naar de startbaan. Een tijd lang staat het daar stil en dan . . . na een hevig gebrul van de motoren zet het toestel zich weer in beweging, de wielen laten los . . . het stijgt, het stijgt boven de grond uit, het stijgt hoog boven hun hoofden uit . . . hoger.

Ze staat nog steeds met twee handen aan dat hek geklemd. Iemand legt voorzichtig een hand op haar arm: „Kom, Kriek . . . je ziet nu niets meer . . .”

En dan is het weer net een droom. Ze draait zich om en loopt naast mevrouw terug in een drom van mensen.

Jan loopt een beetje schutterig achter hen aan. Op een andere dag zou Kriek daar hard om hebben moeten lachen. Maar nu merkt ze het nauwelijks.

Ze stappen met veel andere mensen in de bus en wat later zijn ze in de stad. Daar komt het drukke verkeer weer van alle kanten op hen aan.

Voorzichtig kijkt mevrouw De Romf naar het betrokken gezicht van Kriek.

Ze trekt hartelijk de arm van Kriek door de hare: „Zullen we ergens taartjes gaan eten?”

„O . . . nee . . .” zegt Kriek.

Jan loopt nu naast haar. Hij kijkt naar haar gezicht. Hij is bijna nooit driftig. Hoe komt het, dat hij het nu wordt? Hij wil wat zeggen, doet zijn mond open, maar dan weer dicht. Het is opeens of hij vaders stem weer hoort: „Help jij Kriek een beetje?”

In de trein zitten ze akelig stil bij elkaar. Mevrouw verzint van alles, maar van Kriek krijgt ze nauwelijks antwoord.

Hij wil het niet, Jan, maar die vreemde boosheid blijft in hem groeien. Kan hij het helpen, dat vader en moeder weg zijn? Denkt Kriek soms, dat hij het leuk vindt? Waarom moet ze aldoor met zo'n vervelend gezicht zitten. Daar wordt alles nog tien keer zo erg van.

De treinreis duurt lang.

Het is halfeen als ze thuiskomen.

Het is zo naar stil in huis. Mijnheer De Romf drinkt koffie op het kantoor. Kriek staat tegen de vensterbank aan.

„Zal ik een boek voor je opzoeken, Kriek?” vraagt mevrouw.

„O, dat hoeft niet,” zegt Kriek.

„Wil ik de radio aanzetten?”

„O nee, mevrouw.”

Geen van tweeën zien ze, dat Jan langzaam rood wordt. Hij knijpt de handen samen in de broekzakken en kucht even.

Mevrouw gaat tafel dekken. Ze heeft allerlei lekkers gekocht om het een beetje gezellig te maken.

„Kijk es, Kriek, ik heb garnalen, die vind je toch lekker?”

„O, ik geef er niet om, mevrouw. Ik wil niks hebben . . .”

En dan gebeurt het tòch.

Woedend schiet Jan op haar af. Hij staat met twee gebalde vuisten vlak vóór Kriek.

„Jij vervelende meid, wat denk jij wel, hè? Hier de boel bederven, hè? Dàt kun jij. Mispunt, mispunt, mispunt . . .”

En dan gebeurt alles tegelijk.

Kriek roept en schreeuwt in het wilde weg.

Mevrouw trekt aan Jan zijn arm: „Stil, stil toch, mijn jongen.”

„Naarlingen,” gilt Kriek daar doorheen, „naarlingen. Jullie kunnen opschieten . . . Ik wil hier niet zijn, ik ga weg, hoor, ik ga weg . . . náárlingen!”

Ze is al weg, draaft de gang door, de trap op, vliegt met een vaart haar kamertje binnen en smijt zich boven op bed.

Naarlingen zijn het, naarlingen allemaal . . . Jan de ergste en mevrouw en vader en moeder . . . allemaal . . . Ze wil hier niet, ze wil niet, ze wil niet . . . Ze vliegt weer overeind en slingert het raam open, het slaat met een slag tegen de wand. Beneden haar is de tuin, klein en vierkant, veel kleiner dan thuis.

Langs die tuin loopt de Prinsenstraat.

Een klein meisje loopt voorbij, ze kijkt omhoog en roept lachend: „Dááág . . .”

Kriek hoort het niet eens. Ze kijkt naar de Prinsenstraat zonder iets te zien.

Ze loopt weg, hoor, ze loopt gewoon weg . . .

Een autobus rijdt voorbij, remt in de bocht, gaat de hoek om.

Twee meisjes op fietsen gaan lachend daarachter aan.

Die hebben natuurlijk nog een vader en moeder thuis.

En zij . . .

Moeders stem vlak bij haar oor: „Dapper . . . dapper . . .”

Weglopen? Weglopen is niet dapper.

Als moeder haar nu eens zag staan. Als moeder . . .

Ze wordt daar warm van, van die gedachte.

Als moeder . . .

Ze staat opeens heel strak en recht, de oren gespitst.

Ze hoort iemand naar boven komen . . .

Die andere keer kwam er ook iemand naar boven, toen was het moeder.

Ze hoort aan de harde, bonkende stappen, dat het Jan is.

De deur van haar kamertje gaat open. Het is Jan. Hij komt niet eens naar binnen, hij blijft in de deuropening staan.

De vreemde drift smeult nog in zijn ogen.

„Heb je nou je zin, hè? Alles bedorven. Ik wou, dat je ik weet niet waar naar toe ging. Jij maakt alles nog tien keer zo erg als het is. Mooi, hè? Mevrouw zit te huilen, die goeierd.”

Met een sprong is Kriek naast hem, slingert hem op zij, springt langs hem heen. Hij tuimelt verbaasd tegen de wand en sukkelst bijna achterover de trap af.

Ze holt de trap af, de gang door, de kamer in.

„Née, née,” roept ze, „nee, hoor . . . ik . . . ik ben zèlf een naarling . . .” Ze steekt twee lange armen uit en slaat die om de hals van mevrouw De Romf.

„O, ik meende het niet, ik meende het niet. U bent . . . u bent . . . een schat . . . echt waar, hoor. Ik wil hier blijven, ik mag toch wel blijven? Ja, hè?”

Is het moeder, die daar haar hoofd tegen zich aantrekt . . .?

Net zo deed moeder, toen ze die middag . . . die middag . . .

Nee . . . nee . . . het is moeder niet, moeder is al ver weg, heel ver, hoog boven de aarde is moeder, misschien boven de zee.

Maar er is toch iemand, die zacht tegen haar praat en ze heeft het niet verdiend.

„Stil maar, meiske, ik begrijp wel, dat het moeilijk is. Stil nou maar. Het geeft immers niet voor mij. Stil nou maar. Het komt immers allemaal wel goed. Wat zeg je nu toch? Of je blijven mag? Maar kind toch, natuurlijk . . . natuurlijk . . . Ik ben immers veel te blij, dat ik nu een dochter heb en een zoon!”

Dagboekje van Kriek van Dongen.

„Nu is het avond, de eerste avond dat vader en moeder weg zijn. Ik ben verschrikkelijk geweest tegen Jan en tegen mevrouw, echt een naarling.

Maar dat is allemaal voorbij. We hebben zo vreemd gegeten vanmiddag. Jan kwam pas thuis, toen wij al klaar waren. Mevrouw is éinig, gewoonweg . . . Niemand heeft er meer een woord van gezegd, dat is heerlijk. En vanavond hebben mevrouw en ik samen gewandeld. Toen heeft ze er weer niets van gezegd. Ze heeft lopen vertellen over vroeger. Dat ze zo erg graag een kindje had willen hebben. Dat ze er zo dikwijls om gebeden had. Maar dat ze het nooit gekregen had.

„Iedereen heeft een verdriet mee te dragen,” zei ze. „Maar toch ook een heleboel geluk. Ik ben nu zo blij, dat jullie bij ons zijn. Nu is het net of we toch kinderen hebben.”

Ik zei maar niet veel, ik liep me een beetje te schamen. Ik had het echt niet verdiend, dat ze zo lief voor me was. Eigenlijk . . . eigenlijk . . . kun je veel beter een standje krijgen, dat is veel gemakkelijker.

We hebben zo'n eind gelopen, we waren er allebei moe van. Op het laatst stond mevrouw stil en keek naar de lucht.

„Raar idee, hè Kriek, dat vader en moeder daar nou ergens door de lucht vliegen. Wat zullen ze aan je denken.”

Zou moeder aan me gedacht hebben? O ja, vast en zeker . . . vast en zeker. Dapper, zei moeder. O moeder, als u het eens wist, ik wou het toch echt zijn en het ging helemaal niet. O, stil, daar komt Jan aan, gauw . . .”

Even later.

„O, nu kan ik wel dansen van plezier. Jan kwam zo mijn kamertje binnenrollen. Hij zag nog net het dagboek en trok een lange neus.

„Pfff,” zei hij, „malle meisjesgeheimen... Eh... zeg, hier, ik heb een reep chocolade voor je meegebracht, ik had nog net een kwartje. Enne... ik vind het toch fijner, als je hier niet vandaan gaat. Ikke... nou ja, jô... ik meende het niet zo erg natuurlijk. Nou, rare sukkel, ga je nou janken, schiet op. Nou, tot morgen.”

En toen was hij ineens de deur uit. En ik lag natuurlijk weer te grienen in mijn kussen. Maar dat was van louter plezier. Is hij niet reuze, die Jan? O, laat hij het nooit lezen, dan is hij niet meer te genieten.

Ik ga lekker het licht uittrekken en chocola liggen knabbelen. En aan vader en moeder liggen denken. Zouden ze nog hoog boven de aarde zweven?”

9. Een fijne verrassing!

Langzaam komt Kriek van Dongen aangeslenterd. Vandaag is het zondag, de eerste zondag dat vader en moeder weg zijn. Op de hoek van de Singel en de Breeweg staat ze stil en kijkt aarzelend om zich heen.

Dan gaat ze de weg terug, de kant op van de pastorie. Mijnheer en mevrouw De Romf hebben het vandaag zo gezellig mogelijk gemaakt. Mijnheer weet altijd een grap te verzinnen en mevrouw is reuze lief. En toch . . . deze zondag is zo leeg, zo akelig . . .

Onder het eten heeft ze moeten vechten tegen haar tranen, maar het is goed gegaan. Ze hebben in de kerk gezeten met z'n drieën, Jan zat boven bij zijn vrienden.

Er preekte een vreemde dominee. Ze heeft niet veel gehoord in de kerk. Ze heeft maar een beetje van vader en moeder zitten dromen.

Vanmiddag was het beter, toen kwam Riekje haar halen. Ze mocht vanavond blijven eten en Riekje heeft haar weggebracht tot de helft.

Maar ze kan immers best even bij de pastorie gaan kijken.

Ze gaat de hoek om van de Bovenweg en slentert langzaam naar de bocht. De pastorie ligt net in die bocht. Kijk, daar.

Ze staat stil en haalt diep adem. Ze dacht niet, dat het zo erg was om het lege huis te zien. Het huis met al de kale ramen. Ze wil de tuin inlopen, maar het hek is dicht.

Een vreemde jongen komt voorbij; hij ziet haar staan bij het dichte hek met het ijzerdraad om de spijlen en roept lachend: „Hé, zeg, wou je een huis huren?”

Hij trekt een lange neus tegen haar en holt verder.

Kriek kijkt omhoog naar de lege ramen. Daar is de slaapkamer van vader en moeder en daarnaast haar eigen kamertje . . .

Ze keert zich om en gaat terug. Ze is erg blij, als ze de Prinsenstraat inkomt en het vriendelijk gezicht van mevrouw De Romf voor het raam ziet. De deur wordt dadelijk opengedaan.

„O, gelukkig, Kriek, ik vond het al zo laat worden. We zitten in de serre. Wil je nog wat drinken?”

O, het is heerlijk, dat het zulke aardige mensen zijn.

Ze drinkt een kopje thee en dan moet ze naar bed.

Ze geeft mijnheer een hand en mevrouw een zoen op haar wang.

„Kriek,” zegt mevrouw, „luister es, ik heb nog wat voor je. Iets waar je wel blij mee zult zijn . . .”

„Ja? . . . Já, mevrouw?”

Krieks ogen glinsteren al, ze houdt van verrassingen en van onverwachte dingen.

Mevrouw steekt een hand in de la van het dressoir.

„O, mevrouw, een brief? Op zondag?”

„Ja, Kriek. Van je vader, hij heeft die hier achtergelaten. Ik moest hem aan je geven de eerste zondagavond. Fijn, hè? Ga er maar mee naar boven.”

Nog nooit in haar leven is ze zo gauw boven geweest als vanavond.

Ze ritst de enveloppe van de brief en leest:

„Aan mijn lief, gróót dochttertje . . .”

Kriek moet hier even scherp van kuchen, dan leest ze verder . . .

„Als je deze brief krijgt, zijn wij al heel ver van je weg. Dan is het zondag; zo heb ik met mevrouw De Romf afgesproken.

Dan zijn we al heel ver van elkander. Nu ik hier zit, Kriek, in de half leeggehaalde studeerkamer, kan ik me dat haast niet voorstellen. Het klinkt zo eenzaam, ver van elkander. Het klinkt een beetje moeilijk, hè Kriek? En het is ook moeilijk, lief kind. Ik schrijf deze brief helemaal alleen aan jou en voor jou. Niemand weet hier van, zelfs je moeder niet. Zie je, het is soms gemakkelijker iets op te schrijven, dan te zeggen, daarom doe ik dat. Ik ken je zo goed. Als ik jou driftig zie, moet ik aan me zelf denken. Ik ben net zo geweest als jij. Ik weet, hoe moeilijk je het ermee hebben moet. Ik geloof zeker, dat je er later altijd spijt van hebt en het dan moeilijk vindt om het te zeggen . . .”

Kriek kijkt even op.

„Ja, ja,” zegt ze, „ja, hoor vader, zo is het ècht . . .”

Ze zegt dat zo maar hardop in dat vreemde kamertje, in dit vreemde huis . . .

„Deze dagen zullen wel erg zwaar geweest zijn voor je, kind, ik begrijp dat. Ik geloof ook, dat je het er nog niet mee eens bent, dat we gaan. Weet je wie het ook heel moeilijk heeft? Je moeder. Je moeder is een dappere vrouw, Kriek, die nooit eerst aan zich zelf denkt. Daarom hou ik zo ontzaglijk veel van haar. Ik wil, dat je dat nooit vergeet. Ook niet als we weg zijn en alleen maar in een brief tegen elkaar kunnen praten.

Ook niet als we elkaar terugzien later. Je zult nooit ten volle begrijpen, hoe moeilijk het was voor moeder en mij om jullie achter te laten. Misschien als je zelf eens kinderen hebt. Maar je moeder ging tòch met me mee. Omdat ze zeker geloofde, dat Jezus ons riep door die brieven van oom Joost en tante Heleen. Probeer dat ook te zien, Kriek. We moeten ons leven in Jezus' handen geven. Jij ook daar in Nederland, ver van ons vandaan. Dan pas kan het goed worden. Dat kan zo maar niet ineens.

Denk maar niet, dat je moeder en ik direct klaar waren om weg te gaan. Brief na brief kregen we van oom Joost en telkens zwegen we erover. Tot het ons te machtig werd. Nu is het goed. Ik zie vreselijk tegen het ogenblik op, dat het vliegtuig gaat vertrekken. Om je moeder en om me zelf. Dan wil ik op een ogenblik ineens weer terug. Maar het mag niet. Kriek, zul je aan moeder denken? Zul je dapper zijn? Je weet toch wel, Wie jou dapper kan maken? Mijn groot dochttertje weet immers wel, dat ze het zelf nooit voor elkaar kan krijgen? Als je alléén vecht, loopt het vast en zeker mis, Kriek, vast en zeker . . .

Vraag het maar aan Jezus, Hij is vlak bij je, ik weet het zéker . . . Je moeder kon het ook zelf niet, en ik niet en niemand. Dat is het, wat wij aan die bruine mensen willen vertellen.

We kunnen zelf niets en we zijn helemaal verloren, maar Jezus wil ons redden. Geloof in Hem. Vind je het goed, Kriek? Ja toch? Bid erom, lief kind, bid erom . . .

Als je deze brief leest, zweven wij misschien hoog boven de eindeloze zee, ver van elkander. Zul je goed zijn voor Jan? Hij kan zo onverschillig doen, maar hij heeft zoveel liefde nodig. Weet je, Kriek, dat is de taak van een meisje in de wereld: liefde geven. Wij zullen veel voor je bidden alle dagen. Weet je, wat ik die zwarte mensen ook ga vertellen? Dat ik twee kinderen heb in Nederland, die nu alleen moeten blijven. Dat jullie daar alleen en in de verte ook meehelpen aan het zendingswerk, hè Kriek? Dat Jezus ons geroepen heeft om te gaan en jullie geroepen heeft om achter te blijven.

Weet het goed, lief dochttertje van me: als je eenzaam bent . . . Jezus is vlakbij. Wees sterk, Kriek. Hij zal ons helpen . . . Dag, grote dochter van mij . . .

Je vader.”

Wel een kwartier lang zit Kriek te denken, de handen boven op die brief van vader. Dan . . . langzaam, komt ze overeind. Ze staat voor de wijd open ramen en kijkt omhoog naar de

lucht, die snel donkerder wordt . . .
„Meehelpen?” zegt ze zachtjes. „Ik . . . méehelpen, vader?
Aan het zendingswerk . . .? Ik, vader?”

Ze ziet zich beneden in de kamer staan en hoort zich schelden tegen Jan, tegen mevrouw, in het wilde weg.

„Ik, vader . . . ?”

Ze pakt de brief en leest hem nog eens helemaal over. Dan sluit ze hem weg in haar dagboekje, dat op slot kan. Nooit, nooit wil ze die brief van vader verliezen of vergeten . . .

Ze laat de gordijnen wijd open en kruipt in bed. Ze ligt naar buiten te kijken, naar de lijsten van de daken, naar de hoge lucht en naar de sterren, die daar beginnen te stralen.

Kijken vader en moeder nu ook naar die sterren?

Denken ze aan haar?

Meehelpen? Ik, vader . . . ?

Ze duikt dieper onder de dekens en vouwt haar handen samen. „Here Jezus,” zegt ze, „is het erg, dat ik zo boos geweest ben? Ik . . . ik wil toch wel meehelpen . . . Wilt U het me leren? Het is wel . . . het is wel erg moeilijk . . . ik vind het wel erg moeilijk . . .”

Ze ligt met de handen achter het hoofd.

Ver van elkander, schrijft vader.

En over moeder schrijft vader.

Over moeder . . .

Ze doet haar ogen dicht. Het geeft niets, dat er toch weer tranen uit haar ogen lopen. Het is immers niet van boosheid . . . het is een beetje van verdriet en van eenzaamheid en van spijt . . .

10. Brieven

De volgende middag, zodra Kriek thuis is uit school, gaat ze de trap op en schuift achter haar tafeltje.

Nee, ze gaat geen huiswerk maken en niet in haar dagboekje schrijven. Dat komt wel. Er is iets, wat nu véél belangrijker is, iets wat éérst moet. Ze buigt diep over een glanzend wit vel papier en pakt haar mooie, kleine vulpen.

„Lieve vader en moeder,

Bent u nou al bij de Papoea's? O, ik wil zo graag alles weten. Zult u gauw schrijven? Een heel lange brief? Wat was het vliegtuig gauw weg, hè moeder? Ik vergat helemaal te wuiven. Zag u ons ook? Ik schrok zo, toen het begon te rijden. Jan zegt, dat het taxiën heet. Nou, taxiën dan . . . Mevrouw zegt, dat ik een grote schreeuw gaf, maar dat weet ik niet eens. Zeker van schrik. Maar het gaat heel goed, hoor moeder . . . Jan bracht een groot stuk chocolade voor me mee. Leuk, hè? Niet schrijven aan hem, dat dat zo aardig was, hoor. Dan krijgt hij zoveel praatjes . . .

O, ik wou, dat ik u allebei zien kon, ik wou het . . . Maar het gaat heel goed, hoor moeder. Mevrouw is zo aardig voor ons en mijnheer ook. Ze hadden zo graag zelf kinderen willen hebben, maar ze kregen er geen een. Echt jammer, hè? En nou vinden ze het fijn, dat wij er zijn. Ze zijn echt aardig. Wees maar niet bang voor ons, hoor moeder. Ik ben een echte driftkop, hè? Maar misschien leer ik het wel af. Zult u gauw schrijven? Met

Riek gaat het ook goed, ik mocht zondag bij haar eten, dat was gezellig.

Zijn de Papoea's erg zwart? Vertelt u er gauw van? Ja, hè? Moeder, als u soms van die zwarte kindertjes spreekt, zeg dan maar, dat Jan en ik het goedvinden, hoor, dat u gegaan bent. Vertel ze dat maar, hoor moeder . . . Ik ga elke dag naar de post kijken. Dag, vader! Dag, moeder. Het gaat hier best, hoor, met alles.

Duizend zonen van uw Kriek."

Het is op een dag, waarop het van de ochtend tot de avond regent, dat de eerste berichten van vader en moeder komen. Ze hebben die onderweg geschreven en het zijn maar korte zinnen. „Alles wel, wees flink, we schrijven spoedig meer."

Het duurt nog even voor Kriek antwoord krijgt op haar brief. Maar op een morgen, als ze het eerst de trap afkomt naar beneden, vindt ze drie brieven tegelijk, één voor Jan, één voor meneer en mevrouw en één voor haar.

Ze vliegt met de hare naar boven en ritst de enveloppe eraf.

„Lieve Kriek,

Kind, wat waren we blij met je brief. Ik zal het maar verklappen. Je moeder zat erbij te huilen. Schrijf nog veel van die fijne brieven, kind. Dat maakt het hier zoveel lichter voor ons. Je bent een reuze dochter van me. Als ik bij je was, gaf ik je tien zonen achter elkaar. Gisteren hadden we onze eerste bijeenkomst. Oom Joost heeft gesproken, wij hebben dit keer alleen nog maar geluisterd. O, Kriek, als je alles eens zien kon.

Na het welkom vertelde oom Joost nog een verhaal uit de bijbel. Een klein, zwart kindje stond maar aan zijn jasje te trekken. Die wou wat weten. Toen ik ernaar vroeg, vertelde oom Joost wat 't kereltje weten wilde. Of de Here Jezus 'n lief kindje was om te zien. Wat aardig, hè? Ik kan ze nog niet

goed verstaan, Kriek. Maar oom Joost heeft van jullie verteld. Dat vonden ze prachtig. Ze durven nog niet naar ons toe te komen. Ze zijn een beetje schuw voor vreemden, maar dat komt vanzelf wel goed.

Dag, lief kind, moeder wil ook nog schrijven.

Een zoen van vader.”

„Lieve Kriek,

Vader heeft het nu toch verklapt, dat ik huilde om je brief, maar het was van grote blijdschap. Ik durfde hem bijna niet open te maken en toen stonden er allemaal van die fijne dingen in. Als je eens wist, hoe jij me daar in de verte helpt om hier het werk te gaan doen. Nu kan ik veel beter en harder . . . Nu weet ik, dat je meedoet.

Bid maar om kracht, lieverd, dat zul je vast erg nodig hebben. Als ik dat niet deed, brachten we er niets van terecht. Ik zou je alles tegelijk willen vertellen. Van de eerste nacht, toen het al maar regende, regende, of het nooit meer op zou houden. Maar de volgende morgen was het opeens weer prachtig weer. Ik wil je vertellen van de planten en bloemen. Het is hier een prachtig land, het is gewoon niet te zeggen. Zoveel bossen tegen de bergen. Ik had nooit kunnen denken, dat het zo prachtig was. Toen we hier aankwamen, werden we met een prauw gehaald en verder gebracht met een jeep.

Het was heerlijk, dat oom Joost en tante Heleen ons opwachten. Anders hadden we ons wel erg eenzaam gevoeld. Dat was net even iets van thuis.

Vreemd, hè Kriek, om zes uur ging opeens de zon onder. Dat zijn wij niet gewend, hè? Wat een prachtkleuren er boven het water waren, dat is niet te zeggen. We zijn met oom Joost en tante Heleen mee naar hun huis gegaan. Het staat op palen

tegen een berghelling aan. Dat is voor de slangen hier. Als je de huizen eens zien kon, Kriek . . . Het dak is van bladeren van de sagopalm gemaakt en de wanden zijn van stelen . . . Dat kun je je gewoon niet indenken, hè? We hebben nog geen eigen huis, dat komt nog wel. De eerste nacht heb ik geen oog dichtgedaan. Ik ben maar naar de kamer van tante Heleen gegaan. Ik zei: wat hoor ik toch aldoor, het lijken wel dieren.

Ze moest erom lachen, ik keek zeker erg verschrikt.

Ze vertelde, dat die dieren 's nachts roepen. Dat noemen ze: de roep van het oerwoud. Dat is echt toverachtig, Kriek. Je zou er zo wel op af willen gaan, ernaar toe willen. De planten groeien tot dicht aan de zee, dat is zo prachtig. Ik hoop, dat jullie het ook nog eens zullen zien. Dat hoop ik vast. Zeg, Kriek, je houdt zo van bloemen. Op de rotsen groeien hier orchideeën, je weet wel. Ik kreeg er altijd een van vader, als ik jarig was. Nu kan hij hem zo maar gaan plukken!

Vanmorgen hebben we onze eerste samenkomst gehad, waar vader over schreef. Er was een meisje bij net zo groot als jij. Ik wou haar bij me hebben en riep haar, maar ze durfde niet.

Tante Heleen zei, dat ik het maar niet vragen moest, want dat durven ze de eerste tijd toch niet. Toen is tante Heleen naar haar toegegaan en heeft haar alles van jullie verteld. Ze heeft ook het portret van jullie gezien. Ze bleef er maar naar kijken, ze praatte maar door met tante. Ze vroeg of jullie het niet erg vonden om alleen te blijven.

Toen vertelde tante Heleen, wat jij allemaal geschreven had. Dat vond ze zó prachtig. Kriek, als je wist, hoe blij ik ben met je brief. Schrijf me nog veel meer van zulke. Dan kan ik alles wel . . . Als ik maar weet, dat jullie meehelpen. Denk je om Jan, lieverd? Hij is wel groot, maar hij heeft je nodig, hoor, nu ik er niet ben; wees maar goed voor hem.

Het is wel moeilijk, deze eerste dagen, maar het is toch goed, dat we gegaan zijn, Kriek. Er is zo onnoemelijk veel werk. Eén

ding wou ik maar, dat je had kunnen zien, hoe die kinderen met een open mondje naar oom Joost zaten te luisteren. Toen vergat ik mijn eigen verdriet, toen wist ik, dat ik niet voor niets gekomen ben en mijn kinderen niet voor niets heb achtergelaten.

Dag, lief kind, veel zoenen van moeder. Schrijf gauw.”

11. En toch dicht bij elkaar...

Dagboekje van Kriek van Dongen.

„Halfacht.

Ik zit vlak voor het raam met mijn dagboekje. Beneden in de tuin zitten mijnheer en mevrouw thee te drinken. Straks ga ik er ook naar toe. Nu nog niet.

Ik heb net de brief gelezen van vader en moeder. Ik ben er zo blij mee, heerlijk. Ik ga nog veel meer brieven schrijven aan vader en moeder, een heleboel mooie... Ik ga een fotootje vragen van die kinderen, dat kleine jongetje, dat wou weten of de Here Jezus een lief kindje was en dat grote meisje, dat naar mij vroeg aan tante Heleen. Ik ga een foto sturen aan moeder, die dat meisje houden mag. Dan wordt ze een beetje mijn vriendin.

Wat leuk zal dat zijn. Eén met zwarte krullen en één met glad, zwart haar. Wat zou dat mal staan bij elkaar...

Acht uur.

Ik heb een hele poos zitten kijken en denken. Ik zag Jan de tuin inkomen. Hij zwaaide naar mij en ik zwaaide terug. Jan ging ook buiten zitten. Ze vinden het allemaal heerlijk buiten. De zomer is nu bijna om. Straks ga ik ook.

Moeder, ik zal u nog zoveel brieven schrijven, nog zoveel... Ik vind het vreselijk moeilijk, dat u weg bent, maar ik zal het niet aan u schrijven. Ik zal aldoor aan die ene brief van vader denken, die, waar u niets vanaf weet...

En . . . moeder . . . ik wil echt meehelpen . . . Ik begrijp het nu, geloof ik, beter. Weet u, moeder, als ik groot ben . . . o, daar bedenk ik wat . . .!”

Kriek legt de pen neer en zet twee ellebogen op het tafeltje. In haar zwarte ogen glanst een grote blijdschap. O, dat is een mooi plan! Als ze groot is . . . wil ze óók daarheen, wil ze óók werken bij die mensen, net als vader en moeder. Ze wil óók vertellen van Jezus . . . ze wil het aan kinderen vertellen . . . Nooit heeft ze geweten, wat ze worden wil en nu weet ze het opeens. Ze wil schooljuffrouw worden of zuster. Ze wil bij die zwarte kinderen zijn en ook . . . Ja, dat kun je aan niemand vertellen natuurlijk, dat plannetje kun je alleen maar met je zelf maken en er veel aan denken . . . Ze wil ook later een bóek schrijven over die zwarte kinderen. Wat zal dát mooi zijn. Over het werk, dat vader en moeder daar doen. Over die mooie bergen en bossen van Nieuw-Guinea. Over de kinderen, die daar spelen en leven en van de Here Jezus horen . . .

Met een ruk trekt ze het dagboek weer dicht naar zich toe. „Ik ga daar ook heen, vast en zéker. Ik ben een dom, boos kind geweest. Ik heb helemaal niet aan die kinderen daar gedacht. Aan kleine jongetjes die luisteren, aan grote meisjes die wat komen vragen aan oom en tante en later ook aan vader en moeder. Ik wou, dat ik er nú al was. Ik ga hard leren. Weet je wat, ik ga het met Jan ook afspreken, ik ga vragen of hij óók gaat. Wat zal dat prachtig zijn, heerlijk. Jan kan wel schoolmeester worden of dominee. Nee, dokter, dat is nog mooier. Dat wil hij wel graag ook. Ik ga mee als zuster. Weet je wat, ik ga het schrijven aan vader en moeder, wat zullen ze dat leuk vinden. Ik doe het meteen en ik breng de brief nog op de post. Zoveel te gauwer is hij er.”

„Lieve vader en moeder,

Wat was ik reuze blij met uw brief, ik ga meteen terugschrijven. Want ik heb zo'n prachtig plan bedacht. Moet u horen. Ik ga verschrikkelijk hard leren, hoor, en dan word ik zuster of misschien schooljuffrouw. Dat weet ik nog niet zeker. En dan ga ik later ook naar Nieuw-Guinea. Ik hoop, dat u er dan ook weer heengaat, allemaal, hè? Jan ook, ik zal het vanavond nog aan hem vragen. Wat zal dat enig zijn.

Gaat u nu ook gauw zelf vertellen, vader? Schrijft u daarover? Zegt u maar, dat ik later ook kom. Dat ik wel meteen zou komen, maar dat dat natuurlijk niet kan. Dit wordt maar een korte brief, hij moet gauw weg, want u moet het gauw weten. Het gaat allemaal heel goed, hoor moeder. Ze zijn zo lief voor me. Dag, lieverds van mij, duizend, duizend zoenen.

Uw Kriek.

Schrijft u weer gauw? Ik ga nou afspreken met Jan . . .”

Die avond, als Kriek in bed ligt, kan ze niet in slaap komen. Ze ligt weer met de gordijnen wijd open. Mevrouw zal die vanavond wel dichtdoen . . .

Ze ligt met haar ene wang op haar hand in het donker te turen. Een koele wind waait naar binnen. Je kunt merken, dat de zomer bijna voorbij is . . . Maar het is heerlijk, zo'n zachte, koele wind.

Ze doet haar ogen dicht . . . dat is zo mooi. Als ze haar ogen heel stijf dichtdoet, ziet ze zoveel mooie dingen . . .

Een rivier ziet ze, met een kleine prauw erop. Aan de kant staan zwarte mensen te roepen en te zwaaien. Opeens zit ze zelf in die prauw en vaart mee naar de kust. Er staan een heleboel kinderen aan de kant, als ze uitstapt, maar die lopen hard weg. Ze gaat naar een huisje met een dak van bladeren. Wat ziet dat er leuk uit. De wanden zijn van stelen gemaakt. Och,

wat prachtig is dat . . . En daar komt moeder naar buiten. Ze steekt twee armen uit en ze valt daar zo pardoes in.

„Kijk daar es,” zegt moeder, „en daar . . .”

Tegen een kale rotswand groeien orchideeën . . . In de verte schemeren dichte, donkere bossen. En langs het huisje groeien planten, bij honderden.

„En kijk daar es . . .” zegt moeder weer.

Daar is de lucht roze en violet en groen en alle kleuren, die je maar bedenken kunt.

Ze staan vlak naast elkaar, tegen elkaar aan. Moeder legt een hand op Krieks haar, op haar gladde, zwarte haar.

„Kijk es, Kriek, zie je die kleine meisjes daar en die jongen? Die komen morgen allemaal naar vader luisteren. Hij gaat vertellen van de Here Jezus, van het Kindje in de kribbe . . .”

„Ja?” zegt Kriek. „Ja, moeder?”

Nog dichter trekt moeder Kriek tegen zich aan.

„Is het goed, dat we gegaan zijn, Kriek?”

Ze duwt haar hoofd tegen moeders schouder.

„Ja, ja, hoor moeder, dat is goed, hoor . . . dat . . . is . . . goed . . .”

Kriek van Dongen is ingeslapen.

INHOUD

	Blz.
1. Kriek van Dongen	7
2. Een mooi geschenk	12
3. Wat is er toch voor een geheim in huis?	18
4. Dat is ontzettend!!	23
5. Een moeilijk uur!!	30
6. Op zicht!!!	35
7. De laatste dagen	43
8. Ver van elkander	52
9. Een fijne verrassing!	62
10. Brieven	68
11. En toch dicht bij elkaar	73

Nel Verschoor-van der Vlis

VER VAN ELKANDER

Kriek en Jan van Dongen leven gelukkig totdat ze vernemen dat hun ouders hebben besloten voor de zending te gaan werken in Nieuw-Guinea. Kriek en Jan moeten in Nederland blijven en dus bij vreemden in huis. Zoals uit haar dagboek blijkt, komt Kriek vaak in opstand. Toch leert ze er vrede mee te hebben omdat het werk van hun ouders zo goed is.

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH B.V. - NIJKERK

ISBN 90 266 4471 x

J.-M. 9-11